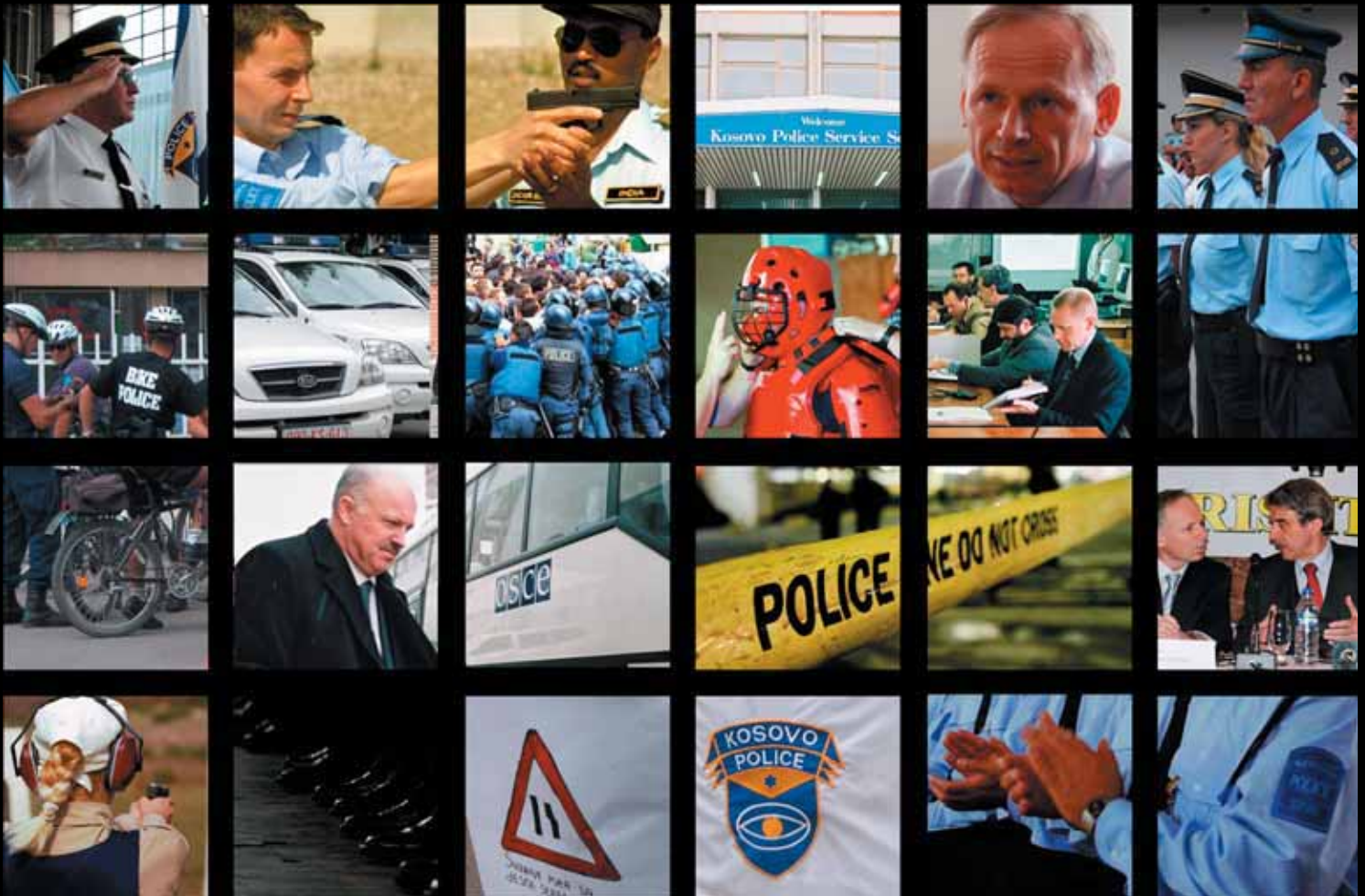

Parlamentarni nadzor sektora bezbednosti

Formiranje održive bezbednosti

Reč urednika

Pre šest meseci uspostavljen je prvi bezbednosni organ PIS-a u izvršnom ogranku: otvoreno je ministarstvo unutrašnjih poslova, nakon što je UNMIK predao neke nadležnosti za sektor bezbednosti. Ovo ne samo da Vladi pruža nove mogućnosti da dokaže da može da se nosi sa novim nadležnostima, nego donosi i nove probleme za kosovsku Skupštinu, kao što je aktivno angažovanje i nadziranje nastojanja.

Koje su to nadležnosti u sektoru bezbednosti, i kakav bi trebalo da bude odnos Skupštine prema njima? To su pitanja na koja ovo specijalno izdanje IPS biltena pokušava da da odgovor.

Od novembra prošle godine OEBS misija na Kosovu, zajedno sa jednom fondacijom sa sedištem u Ženevi pod imenom "Demokratska kontrola oružanih snaga" (DCAF), i u saradnji sa drugim ASI partnerima, vodi Program za stručno usavršavanje u parlamentarnom nadzoru bezbednosti. Prve faze programa (zajedno sa uvodom o parlamentima susednih zemalja i pregledom naučenih lekcija iz njihovih iskustava) su skoro završene, a Skupština sada mora da odluči na koji način želi da ostvaruje svoje pravo na nadzor.

Za ovo specijalno izdanje biltena obavili smo intervjuje sa tri najvažnija aktera PIS kad je reč o policiji: predsedavajućim Odbora za vanredna stanja, Naimom Maljokuom, ministrom unutrašnjih poslova, Fatmirom Redžepijem, i najvišim po činu KPS policajcem, novoimenovanim zamenikom komesara, pukovnikom Šeremetom Ahmetijem. Svaki je dao svoje viđenje napretka i problema koji postoje na Kosovu u ovoj presudnoj oblasti.

Buduća kosovska bezbednosna struktura biće oblikovana prema Pregledu sektora unutrašnje bezbednosti (PSUB), jednog zajedničkog projekta UNDP-a i PIS-a, gde se, između ostalog, ispituju najvažnija pitanja koja utiču na bezbednosnu situaciju na Kosovu. Pošto PSUB uključuje i građane i njihove predstavnike u Skupštini, donosimo kratko predstavljanje procesa. Da bi smo bolje sagledali ovaj problem, zamolili smo OEBS-ovog stručnjaka za parlamentarni nadzor iz Sarajeva da opiše kako ide reforma bezbednosnog sektora u Bosni i Hercegovini.

Nadam se da će ovo specijalno izdanje doprineti debati o budućnosti bezbednosnog sektora na Kosovu, i kako će ga nadgledati izabrani predstavnici naroda. S obzirom da su sredstva na Kosovu oskudna, sada njegovi političari moraju da razmisle o tome kakvu strukturu bezbednosnog sektora Kosovo može da si priušti.

Franklin De Vriz

Koordinator inicijative za podršku Skupštini

Reč urednika	2
"Još uvek nemamo odbor za nadzor bezbednosnih mehanizama na Kosovu"	3
Ministarstvo unutrašnjih poslova će saradivati sa Kosovskom skupštinom u cilju održavanja bezbednosti	6
Utisci iz posete Parlamentu Republike Slovenije	8
Program stručnog usavršavanja u parlamentarnom nadzoru bezbednosnih službi	9
"KPS poštuje zakon i sprovodi ga"	10
Parlamentarni nadzor sektora bezbednosti	12
Rad po pravilima: policija i ljudska prava na Kosovu	14
OEBS pomaže napredak policije u zajednici na Kosovu	16
Pregled sektora unutrašnje bezbednosti na Kosovu	17
Žurnal kosovske policije	18
Ko će proveravati policiju? Uloga kosovskog policijskog inspektorata (KPI)	20
Iskustvo OEBS misije u Bosni i Hercegovini (BIH) u radu na parlamentarnom nadzoru sektora bezbednosti u BIH	22
Program za savetnike skupštinskih radnika u nadzornim odborima	24
Regionalna parlamentarna konferencija o sektoru bezbednosti	25
Najnoviji događaji u Skupštini	26

"Još uvek nemamo odbor za nadzor bezbednosnih mehanizama na Kosovu"

Intervju sa Naimom Maljokuom, predsedavajućim Odbora za spremnost u vanrednim stanjima

IPS: Šta znači, 'parlamentarni nadzor'? Da li postoje institucije koje sprovode nadzor i zašto je potreban parlamentarni nadzor?

Maljoku: Za sada na Kosovu još uvek nismo uspostavili ni jedan odbor koji bi vršio parlamentarni nadzor nad bezbednosnim mehanizmima. Do sada je za bezbednost bio odgovoran UNMIK, i tek ove godine je počeo prenos nadležnosti na kosovske institucije, na kosovsku Vladu. Uspostavljanje ministarstva spoljnih poslova je pokrenulo prenos ovih ovlašćenja, i prenosom tih ovlašćenja na Vladu, mi smo postepeno počeli da uspostavljamo mehanizme čak i u kosovskoj Skupštini za nadzor bezbednosnih mehanizama na Kosovu. Parlamentarni nadzor nad bezbednosnim službama je vrlo važan za zemlju, da bi se obezbedilo da bezbednosne službe ne prekoračuju nadležnosti koje su im dodeljene zakonom.

IPS: Kako vi vidite ulogu Skupštine u odnosu na bezbednosne snage? U kojoj meri treba Skupština da kontroliše bezbednosne snage: samo kontrolom finansijskih sredstava ili i uticanjem na proces zapošljavanja radnika?

Maljoku: Ne, Skupština se neće mešati u proces zapošljavanja radnika. Parlamentarni nadzor nad bezbednosnim segmentima se radi preko nadzora

budžeta, trošenja budžeta na sektor bezbednosti, i naravno nadzorom metoda i tehnika koje bezbednosni organi koriste u radu.

IPS: Pomenuli ste ulogu Skupštine. Kako vi vidite ulogu političkih stranaka u nadziranju sektora bezbednosti?

Maljoku: Shodno skupštinskim propisima, političke stranke koje su predstavljene u kosovskoj Skupštini Kosova mogu da imenuju članove parlamentarne komisije preko svojih poslaničkih grupa. Tako političke stranke mogu da vrše nadzor nad bezbednosnim mehanizmima preko svojih članova u parlamentarnim komisijama..

IPS: Da li su njihovi stavovi dosledni?

Maljoku: Mi tek počinjemo. Još uvek nemamo odbor koji bi nadgledao segmente bezbednosti na Kosovu. Mi tek pohađamo kurseve za prenos nadležnosti. Posetili smo slovenački Parlament, a posetićemo i makedonski 5. i 6. juna, gde ćemo posetiti i ministarstvo unutrašnjih poslova, parlamentarni odbor za odbranu i akademiju bezbednosne policije kao i jednu policijsku stanicu. Izbliza ćemo videti kako funkcionišu multietničke policijske stanice u Makedoniji. Sigurno ćemo imati prilike da gradimo slične institucije na Kosovu.

Naim Maloku

IPS: Koliko vam treba vremena da završite sa uspostavljanjem komisije?

Maljoku: Jula ćemo završiti plan obuke odbora. Zatim ćemo u parlamentarnom odboru pripremiti izveštaj za predsedništvo Skupštine i samu Skupštinu o svim posetama i iskustvima koja smo stekli. Posetili smo policijsku akademiju u Vučitrnu, i policijski inspektorat. Poseti-

ćemo i neke policijske stanice na Kosovu. Učestvovali smo u usklađivanju sa propisima o policiji, shodno kojima je uređeno ministarstvo unutrašnjih poslova, ili se uspostavlja, i naučili smo iz iskustava drugih parlamenata. U izveštaju ćemo sumirati svoje uspehe u fazi obuke i daćemo predlog za ime odbora – da se razumemo, još uvek ne znamo kako će se ovaj odbor zvati.

IPS: Kako bi ste uporedili načine nadzora nad bezbednosnim snagama u različitim demokratskim zemljama i gde vi u tom spektru vidite Kosovo?

Maljoku: Uzmimo na primer Parlamentarni Odbor za nadzor i tajne službe u Sloveniji, koji vodi opozicija. Prema zakonu je struktura parlamentarnog odbora takva da opozicija ima većinu glasova. U Makedoniji, sa druge strane, Vlada vodi ovaj odbor, a isto važi i za Bosnu. Učićemo iz iskustava

i praksi koje smo videli u Sloveniji: njihova uredba o odboru, njihovi zakoni, strukture i rad njenih tajnih službi, i poslovnik njenog parlamentarnog odbora. Ima tu puno posla, pošto moramo predsedništvu i Skupštini da predložimo sistem za Kosovo. Zasad, Kosovo nema nikakvu tajnu službu koju bi mogli da kontrolišu Vlada ili Skupština ili koja bi mogla da bude pod kontrolom zakonskih institucija. Rečeno je da postoje neke tajne službe pod kontrolom političkih stranaka.

Moraćemo da utvrdimo pristup prema ovim službama. Takođe, ako iko misli da ćemo se mešati u postupak zapošljavanja za ministarstvo unutrašnjih poslova, to nije tačno. Naš parlamentarni odbor nema tu kompetenciju, i nigde u svetu parlament ne utiče na zapošljavanje radnika u ministarstvu unutrašnjih poslova ili bezbednosnim službama.

IPS: Jedan broj zemalja koristi različiti pristup u pravcu jedinstvene policije,

kriminalističke policije, obaveštajnih službi i vojnih organizacija. Šta vi mislite o specijalnim propisima i posebnim podelama bezbednosnih mehanizama?

Maljoku: U svakoj demokratskoj zemlji postoji nekoliko oblika pregleda. Za svaki bezbednosni organ, bilo da se radi o policiji ili o tajnoj službi, postoje mehanizmi za interni pregled kao i za spoljni u dotičnom ministarstvu. Sa druge strane, za državne obaveštajne i tajne službe obično postoji interni poslovnik koji definiše njihove postupke unutrašnjeg pregleda. Zatim postoji sekundarni odnosno spoljni pregled, što podrazumeva pregled od izvan službe ali ipak u okviru većeg institucionalnog okvira vladinog ministarstva. Kosovski sektor bezbednosti imaće obe metode kontrole.

Kosovska policija imaće unutrašnji pregled uređen njenim poslovníkomoradu. Međutim, KPS pripada ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) a MUP će voditi policijski inspektorat, što predstavlja spoljni mehanizam kontrole nad KPS. Policijski inspektorat je u procesu uspostavljanja; to će biti nezavisna organizacija, ali će funkcionisati u okviru ministarstva unutrašnjih poslova. Dok funkcioniše kao nezavisna organizacija i mehanizam za pregled rada kosovske policije, policijski inspektorat će davati predloge ministru o odgovarajućim merama koje treba preduzeti u ovoj oblasti.

IPS: Šta se dešava sa ostalim strukturama?

Maljoku: Ako se na primer obaveštajna tajna služba na

Kosovu uspostavi u ministarstvu unutrašnjih poslova, onda će morati da postoji neki mehanizam u ministarstvu unutrašnjih poslova da vrši spoljni pregled, drugog nivoa. Parlamentarni pregled je pregled trećeg nivoa. NVO-i pripadaju pregledu trećeg nivoa bezbednosnih mehanizama, preko učešća u parlamentarnoj komisiji. NVO-i mogu da referišu o slučajevima kršenja, preko račivanja nadležnosti i pritužbama građana na različite načine, kao što su nezavisne publikacije i fotografije i intervjui sa medijima. Ovim sredstvima građansko društvo može da vrši svojevrsni pregled.

IPS: Kojim drugim faktorima vi dajete prednost za nadgledanje bezbednosnog snaga? Šta mislite o ulozi opština, ili o unutrašnjem i zakonskom nadzoru?

Maljoku: Unutar Vlade će se uspostaviti sekretarijat za bezbednost, kao i bezbednosna služba. U sekretarijatu za bezbednost su, pored premijera, ministar za unutrašnje poslove, šefovi tajne službe, i drugi mehanizmi koji će biti uspostavljeni. Kosovska vlada takođe ima specijalni odbor koji ocenjuje bezbednosnu situaciju na Kosovu, pod imenom Odbor za procenu situacije. Ovaj odbor je uspostavljen pre nekoliko meseci. Na osnovu procene bezbednosne situacije, on dodeljuje dužnosti KFOR-u, UNMIK-u, policiji, ministarstvu unutrašnjih poslova, Vladi i drugim subjektima bezbednosti. Članovi odbora su SPGSJesen-Petersen, komandant KFOR-a, premijer, predsednik Skupštine, mi-

nistar unutrašnjih poslova i komandant KZK-a. Druge zemlje imaju nacionalni bezbednosni savet, koji predvodi predsednik države. Mi još uvek nemamo punu nadležnost za ovaj segment. Bezbednosni sekretarijat u kosovskoj Vladi koji sam ranije pomenuo još uvek nije uspostavljen, ali mu je dodeljen prostor, i biće to neka vrsta nacionalnog bezbednosnog saveta.

IPS: Gde vidite ravnotežu između nadzora i efikasnosti? Da li mislite da bi mehanizam nadzora bezbednosti efikasno funkcionisao?

Maljoku: Nadzor ima za cilj sprečavanje preterane koncentracije moći. Svako ko ima nekontrolisanu moć može vrlo lako da je zloupotrebljava. Policijske snage, na primer, imaju moć. To je oružana sila: ona ima pravo da hapsi, zatvara ili ubije i da kaže da je ubistvo bilo u samoodbrani.

IPS: Koji su prioriteti policije i šta Skupština može da učini da popravi efikasnost bezbednosnih snaga?

Maljoku: Nama je hitno potrebna policija za borbu protiv privrednog kriminala, da bi iz naslova nestali navodi o korupciji, jer je ovo postalo najpopularnija tema, čak i u kaficima i kafanama.

Čak su i ljudi koji nemaju pojma o korupciji za nju čuli. To znači da ministarstvo unutrašnjih poslova mora da pokrene vrlo efikasnu borbu protiv privrednog kriminala, organizovanog kriminala i različitih oblika trgovine ljudima, preduzimajući delotvorne mere za hvatanje i

uništavanje mogućih kriminalnih mreža na Kosovu. Nama je potrebna efikasna policija sa jedinicom za borbu protiv narkotika, i efikasnim radom protiv privrednog i organizovanog kriminala. To su tri elementa koje treba ojačati na Kosovu putem delotvornih mehanizama u da ministarstvu unutrašnjih poslova.

IPS: Pregled unutrašnje bezbednosti i druge spoljne studije kažu da kosovski sudski sistem mora još da stigne KPS u smislu kvaliteta i prihvatanja kosovskih građana. Da li mislite da će nadziranje sudskog sistema funkcionisati, i kakve bi ste oblike napretka želeli da vidite?

Maljoku: Sudski sistem je najvažniji. Nadzor bezbednosnog sektor predstavlja jednu stvar ali nadzor sudskog sistema je nešto drugo. Pošto sudski sistem radi sa slučajevima koji mu se predaju, oni moraju da ispitaju i sude po tim predmetima. Ali to je mnogo posla, počevši od momenta kada se predmet pokreće pa sve do suđenja. Međutim, da bi se imao efikasan sudski sistem, na njega ne treba vršiti pritisak. Sudski sistem treba da bude nezavisan, bez ikakvog institucionalnog pritiska, i ja ne mislim da ovo važi za nas na Kosovu, pošto je sudski sistem još uvek u nadležnosti UNMIK-a. Imamo da radimo da bi sprečili spoljni pritisak na organe sudskog sistema. Duboko sam ubeđen da postoji spoljni pritisak na sudski sistem na Kosovu van institucionalnog sektora i potrebno je da se preduzmu mere protiv ovoga.

Određeni bezbednosni me-

hanizmi treba da budu uspostavljeni u okviru KPS, kao što su obaveštajna služba i bezbednosna služba, što će štiti život naših sudija da oni ne bi postali žrtve nekog pritiska ili pretnji. Što se tiče korupcije u sudskom sistemu, previše se diglo buke oko određena dva slučaja, jedan o sudiji koji je primio mito od 1000 evra i drugi slučaj koji se tiče tovara drva. Ovo može da zvuči smešno kada postoje mnogo gori slučajevi.

Policija i ministarstvo unutrašnjih poslova treba da steknu veru i poverenje građana, i tek onda mogu da imaju uspeha. Ništa se ne može postići ako oni ne steknu poverenje i podršku građana. Građanin je taj ko se bori protiv kriminala, a ne policija. Policija ne može da bude svuda u svakom trenutku. Ako se desi kriminal i nema građana na licu mesta, i nema svedoka, počinilac kriminala nikada neće biti pronađen.

IPS: Koji su vaši planovi i koje buduće probleme predviđate u narednim godinama po pitanju parlamentarnog nadzora?

Maljoku: Pokušavamo da uspostavimo odbor u kosovskom parlamentu sa uredbom kojom se predviđa određeno ime i polje rada. Pokušaćemo da primenimo iskustva dobijena od međunarodne zajednice, kao od OEBS-a i DCAF-a, kao i iz kontakata koje smo ostvarili prilikom poseta drugim parlamentima i njihovim dotičnim odborima. Pokušaćemo da uključimo ova iskustva u poslovanje našeg odbora i njegovo polje delovanja. To će biti odbor koji će obavljati svoje dužnosti kako najbolje ume.

Ministarstvo unutrašnjih poslova će saradivati sa Kosovskom skupštinom u cilju održavanja bezbednosti

Intervju sa Fatmirom Redžepijem, ministrom unutrašnjih poslova

ASI: Od svih problema koji se nalaze pred vama, koja tri su najvažnija za rad ministarstva unutrašnjih poslova?

Redžepi: Može se reći da na početku rada svako ministarstvo ima svoje teškoće. Mi se sada nalazimo u početnoj fazi. Rekao bih da su među prvim zadacima ili problemima ostvarivanje odgovarajućeg radnog prostora i zapošljavanje radnika, kako u ministarstvu tako i u kancelariji ministarstva. Drugo važno pitanje je raspoređivanje međunarodnog osoblja koje je neophodno radi profesionalne pomoći. Treća stvar je uspostavljanje novih odeljenja, čija administracija treba da bude u okviru ministarstva. Mi smo negde na završetku trećeg meseca rada a još uvek nismo u stanju da ministrov ured i administraciju (koja je još uvek u procesu zapošljavanja radnika), preselimo u nove prostorije, jer smo imali mnogo besmislenih kašnjenja u vezi sa pripremanjem ovih prostorija.

Pored svega gore navedenog pomenuo bih povećanje ljudskih i radnih kapaciteta – tj završavanje zapošljavanja. Očekujemo da ćemo imati profesionalno osoblje i da će ono raditi u skladu sa zahtevima direktorata i odeljenja.

Treća važna stvar je uspostavljanje standarda. Ovo je veoma važno za ministarstvo

i nadamo se da ćemo što je pre moguće ispuniti standarde. Što se toga tiče imamo nacрте predloženih zakona koji bi trebalo da budu naš prioritet ove godine. Odlučili smo da se usresredimo na zakon o policiji, zakon o pasošima i putnim dokumentima, zakon o ličnim kartama i zakon o imenima. Pored toga, lokalizacija vođstva u kosovskoj policijskoj službi (KPS-u) još nije završena, i mi ćemo imati pravo da nadgledamo rad KPS-a. Ostvarićemo blisku saradnju u vezi sa radnim planom da bi odredili zadatke i odgovornosti KPS-a, iako je plan rada još uvek pod komandom komesara policije.

ASI: Koji su vaši utisci o radu ministarstva od kada ste vi počeli da radite?

Rexhepi: Gledajući na uslove i okolnosti, ja kao ministar i moji radnici smo radili u bliskoj saradnji da pripremimo pozitivni plan akcije za drugu fazu prenosa nadležnosti preko ministarstva. Što se tiče završavanja zadataka ministra, u uslovima koje trenutno imamo, završetak prvog dela zapošljavanja radnika u svim odeljenjima uključujući permanentni sekretarijat i policijski inspektorijat je skoro završen.

ASI: Šta će biti drugi zadaci i funkcije MUP-a pored nadgledanja KPS-a?

Što se tiče MUP-a nacrt organizacione šeme je već dizajniran, prema kome će druge institucije koje su nam prethodile biti pod našom ingerencijom u tolikoj meri koliko budemo postigli ove godine. MUP neće samo nadgledati ove institucije već će i rukovoditi njima. Nadgledanje može zvučati kao odnos na daljinu ali ja govorim o rukovođenju i vođenju njihove strategije rada.

Hajde da uzmemo za primer policijsku akademiju ili akademiju za profesionalni razvoj u Vučitrnu. Kao što sam rekao, imamo policijski inspektorat plus devet odeljenja, od kojih smo dva već preuzeli iz ministarstva javnih službi a drugih sedam su stvoreni u okviru našeg ministarstva. Uz njih ide i KPS, koji je imao nomenklaturu i organizacionu strukturu tokom mnogo godina. Što se tiče tajne službe ili nečega sličnog, mislim da to u ovom trenutku nije bitno. Možda će u neko drugo vreme biti organizovana i nadgledana ili će biti formirana prema potrebama vlade i u saradnji sa vladom. Tada bi smo imali agenciju čije bi informacije služile našem radu i drugim institucijama sprečavajući i boreći se protiv pojava koje smetaju našem društvu.

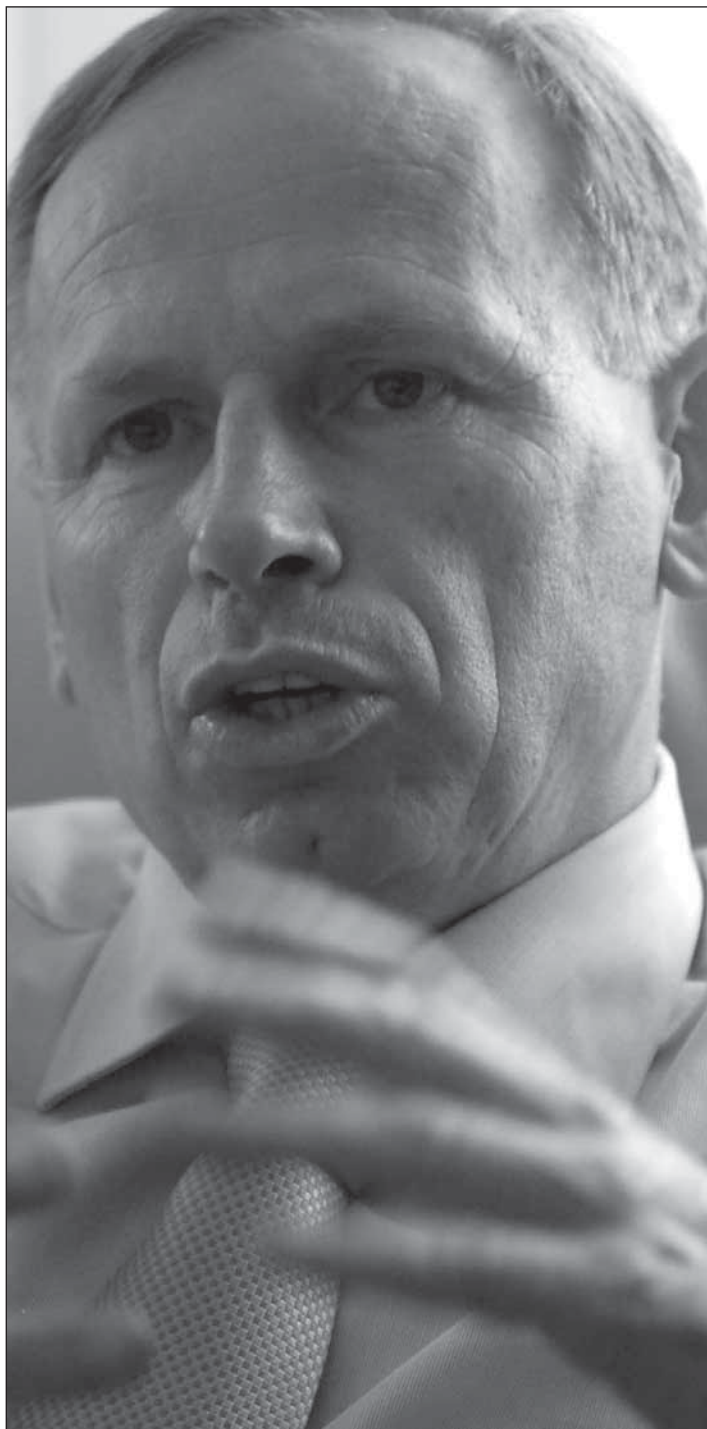
ASI: Kako vidite vaše mesto između policije i skupštine?

Koji su vaši profesionalni odnosi sa ove dve institucije?

Rexhepi: Imamo saradnju koja treba da se nastavi, naročito sa parlamentarnim komisijama koje se bave pitanjima reda, bezbednosti, bezbednosnim strukturama na Kosovu, i radom MUP-a. Mislim da saradnja treba da bude produbljena na naročit način u vezi sa dva pitanja: priprema nacрта zakona, i organizovanje parlamentarne debate ili parlamentarnih preporuka da bi se povećalo poverenje naroda u ovaj proces, i da bi se uspostavila bezbednost koja će biti odgovarajuća za Kosovo tokom sledećih faza.

ASI: KPS uživa dobru reputaciju u regionu. Šta bi ste mogli da uradite da bi ste održali ovaj standard koji je postigla Međunarodna zajednica?

Rexhepi: Kao prvo želeo bih da se zahvalim svima onima koji su vodili akademiju i promovisali obrazovanje nekoliko generacija. Posebno bih se zahvalio direktoru Stivu Benetu koji je sedam godina uspešno vodio akademiju. Imam duboko poverenje u kosovsku policiju zbog toga što ima disciplinu rada, i zbog toga što se žrtvuje ukoliko je to potrebno, u cilju služenja građanima zemlje u koje dolazi, da bi im se omogućilo da se slobodno kreću i da u ostvarenoj bezbednosti za-

Ministar Fatmir Redžepi

rađuju za svoj život. KPS je konstantno dokazivao da je to služba koja voli svoju zemlju, služba koja priznaje svoje građane, i koja traži da preuzme odgovornosti i da pokaže mnoge pozitivne rezultate u borbi sa negativnim pojavama do kojih u društvu može da dođe. Pored toga KPS je dokazala da kao služba komunicira lakše sa građanima na svom jeziku a naročito ukoliko poznaje

selo, susedstvo, narod koje ih okružuje. Nadam se da će biti većih rezultata tokom prenosa nadležnosti na policijsku vlast na svim nivoima. Normalno je da ovo zahteva dobar nadzor, bolju stimulaciju i bolju logistiku rada.

U poređenju sa drugim institucijama, koliki je problem korupcije u KPS-u, i kako mislite da možemo da prevaziđemo ovaj problem?

Rexhepi: Na svetu ne postoji društvo koje nema korupcije. Mislim da sada nije u redu da pravimo negativni publicitet o tome koliko ima korupcije u ovoj ili onoj instituciji. Mislim da ukoliko toga ovde ima da je malih proporcija. Oklevam da kažem bilo šta o tome jer nemam dokaze. Čak iako postoji mali incident, ne bi smo trebali da ga preuveličavamo; već da radimo na prevenciji i da preduzmemo odgovarajuće mere. Mislim da toga najmanje ima u KPS-u. Ako napravimo poređenje sa drugim institucijama – lično sam čuo o tome – narod ima potpuno poverenje u KPS. Međutim, gde god da postoje devijantni elementi kao što su kriminal i korupcija, trebalo bi se protiv njih boriti.

ASI: Šta se radi u ministarstvu da bi se osnovale odgovarajuće vlasti u oblasti azila i povratka?

Rexhepi: Postoji odeljenje koje bi trebalo da funkcioniše na poseban način, direktorat koji se bavi pitanjem granica. Međutim, kako još nismo zaposlili čitavo osoblje, ne možemo da kažemo da je urađeno nešto praktično. Ipak

to se nalazi na organizacionom stolu osoblja i čim zaposlimo sve one koji su potrebni za rad imaćemo ljude koji će se baviti neophodnim pitanjima, podizanjem tužbi i zahteva ministarstvu i skupštini a koji se tiču stvari koji bi ljudi želeli da znaju, kao što je njihov status ovde, kao i druga pitanja kojima su preokupirani.

ASI: Promovisanje javnih službenika u administraciji i policiji treba da bude zasnovano na kvalifikacijama ovih osoba. Kakva je situacija u ovoj oblasti u vašem ministarstvu i kako možete da budete sigurni da će takav mehanizam biti efikasan u budućnosti?

Rexhepi: Nemam baš optimistično mišljenje koje se tiče kriterijuma i principa u odabiru pravih ljudi za poziciju ili kako da se objavi radno mesto. Bilo je slučajeva kada je bilo objavljeno 2-3 slučaja bez mog znanja, koji su imali listu neophodnih kvalifikacija: srednja škola, visoka škola, univerzitetsko obrazovanje. Kada su me obavestili o tome, otkazao sam oglas, jer je apsurdno danas da imamo radna mesta koja zahtevaju i srednje i univerzitetsko obrazovanje. Ukoliko radno mesto zahteva univerzitetsko obrazovanje, treba da tako piše i da ljudi koji imaju potrebne kvalifikacije konkurišu za to radno mesto. Zbog toga ćemo biti pažljivi da sprečimo ovakve slučajeve. Više bih voleo da radna mesta imam kategorizovana prema dužnostima i prateći standarde stručnjaka – Ja ne pravim opise posla.

Utisci iz posete Parlamentu Republike Slovenije

Husnije Bešković, drugi zamenik predsednika odbora za vanrednu pripravnost

Delegacija komisije Skupstine Kosova za reagovanje u vanrednim situacijama bila je u sluzbenoj poseti Parlamentu Republike Slovenije u periodu od 15-17 maja 2006 god.

U sastavu kosovske delegacije bilo je 7 clanova a grupom je rukovodio G-din. Naim Maloku predsjednik Komisije i clan predsjednisva Skupstine Kosova. Snaznu podrsku o organizovanju posete dao je OSCE misija na Kosovu – odjel za demokratizaciju i G-din. Kim Vetting sa svojim saradnicima.

Ovo je bilo prva poseta u okviru programa poseta koje Parlamentarna Komisija Kosova za reagovanje u vanrednim situacijama ima u planu da obavi srodnim Parlamentarnim komisijama u

regionu, planiranesu jos posete Parlamentu Makedonije i BIH a koje ce se obaviti tokom juna ove godine. Cilj posete Parlamentu Republike Slovenije je produblivanje saradnje izmedju clanova dva Parlamenta Kosova i Slovenije a narocito razmjena iskustva i konsultacije iz oblasti rada komisije za bezbednost i mehanizama Skupstinskog nazora nad odgovarajucim ministarstvima i sluzbama.

Parlamentarna delegacija Kosova u okviru svog programa posete imala je niz znacajnih susreta sa visokim zvanicnicima visokih Slovenackih institucija. Delegacija se sastala sa odborom za spoljnu politiku Slovenacke skupstine ciji je predsednik Jozef Jerovsek,

Drzavnim sekretarom u Ministarstvu unutrasnjih poslova Zvonko Zinraj, Slovenackim Ministrom odbrane Karlo Erijavec, zatim je grupa parlamentaraca Kosova imala vazne razgovore sa predstavnicima Slovenacke Vojske i predstavnicima informativne i bezbednosne sluzbe pri Ministarstvu odbrane, Generalnim sekretarom Skupstine Slovenije Lovro Loncar, Prednikom i clanovima komisije za kontrolu obevestajne i bezbednosne sluzbe kao i sa zamenikom generalnog direktora Slovenacke Obaveštajne i bezbednosne agencije G-din. Janez Zhironnik.

Koristim priliku da iznesem svoje licne utiske impresije sa putovanja i sadržaja ove posete a koja je po mom misljenju, a

ubedjen sam i po misljenju i ostalih clanova delegacije bila veoma uspesna i korisna za nas Kosovske Parlamentarce i clanove komisije za reagovanje u vanrednim situacijama. Nas prvi kontakt sa kolegama Parlamenta Republike Slovenije za nas je zaista bio impresivan bili smo odusevljeni nacinom kako smo veoma toplo i prijateljski primljeni.

Tokom radnih sastanaka na najvisem nivou sa subjektima koje sam i ranije naveo dobili smo informacije i saznanja koja su veoma korisna za nas rad kao i za procese kroz koje Kosovo upravo prolazi ove 2006 godine.

Nasi domacini su pokazali veliko interesovanje za aktuelnu situaciju na Kosovu: za proces pregovora, bezbednosno stanje, integraciju manjinskih naroda u kosovsko drustvo, funkcionisanje Kosovskih institucija, socio-Ekonomske prilike isl.

U veoma transparentnim i iscrpnim razgovorima razmenili smo iskustva o radu komisije za bezbednost kao i mehanizmima kako se u Parlamentu Slovenije vrsi Parlamentarni Nadzor, ono sto je bilo znacajno za nas parlamentarce Kosova jeste saznanje da je rad Parlamentarnih komisija kao i Parlamentarni nadzor regulisan zakonom i podzakonskim Aktima, zakon

usvaja Parlament Republike Slovenije.

Nase interesovanje i pitanja su bila usmerena kako je organizovano i kako funkcioniše Ministarstvo Unutrašnjih Poslova i kompetan policijski sistem Slovenije kao i Ministarstvo Odbrane i ko sve ima pravo nadzora na ovim vrlo vaznim institucijama i kakva sve ovlasčenja imaju Parlamentarni odbori u procesu nadzora. Domacini su nam vrlo srdadno odgovorili na sva nasa pitanja i upoznali sa nacinom kako je ova materija regulisana zakonom i na koji nacin se implementira, ovom prilikom dobili smo dosta pisanog i materijala a koji ce nam mnogo koristiti u nasem daljem radu ovde na Kosovu. U okviru programa posetili smo i zgradu Parlamenta Slovenije kao i salu gde se odrzavaju plenarne sjednice Skupstine, Narodni zbor- Skupstina Broj 90 Poslanika, upoznali smo se sa uslovima i nacinom rada Slovenackog Parlamenta i uvjerali se u jedan visok Evropski nivo rada.

Mislim da su ovakve posete veomakorisne za poslanike Kosovskog Parlamenta i da razmena i sticanje iskustva pogotovo od Drzava iz blizeg ukruzenja za nas predstavlja mnogo u smislu davanja doprinosa izgradnji modernog demokratskog drustva na Kosovu.

Organizovanje ovakvih susreta i poseta je jos jedan u nizu vrijdnih projekata koji OSCE misija na kosovu cini na razvoju i Demokratizaciji Kosovskog drustva.

Posetu Ocjenjujem veoma korisnom i uspjesnom

Program stručnog usavršavanja u parlamentarnom nadzoru bezbednosnih službi

Kim Veting, OEBS misija na Kosovu

Kada je Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Petersen decembra 2005. godine proglasio UNMIK Uredbu 2005/53, kojom se uspostavlja Ministarstvo unutrašnjih poslova kao prvi bezbednosni organ u izvršnom ogranku privremenih institucija samouprave (PIS), kosovska Skupština je već pokrenula prve interne rasprave o nadzoru nad bezbednosnim sektorom. Predviđajući ovakav razvoj, novembra je OEBS misija na Kosovu pokrenula program stručnog usavršavanja o parlamentarnom nadzoru nad bezbednosnim službama, koji kosovsku Skupštinu treba da pripremi za angažovanje u razvijanju bezbednosnog sektora na Kosovu.

OEBS program, koji podržava ženevska fondacija Demokratska kontrola oružanih snaga (DKOS), je prvenstveno namenjen skupštinskom odboru za spremnost u vanrednim situacijama, mada su i drugi zainteresovani poslanici Skupštine i šefovi poslaničkih grupa takođe pozvani da učestvuju. Program želi da unapredi saradnju u različitim projektima i aktivnostima sa predstavnicima ministarstva unutrašnjih poslova i službom premijera za javnu bezbednost. Program obuhvata sve etničke grupe u Skupštini, zajedno sa kosovskim Srbima.

Prvi okrugli sto na visokom

nivou, koji je održan novembra 2005. godine u hotelu Grand, bavio se principima skupštinskog nadzora nad policijom i bezbednosnim sektorom. Diskusije su podvukle činjenicu da u jednom demokratskom društvu izabrane vlasti imaju legitimni monopol nad upotrebom sile, i policija im je stoga direktno odgovorna. Slično tome, Skupštini je Vlada odgovorna za razvijanje i sprovođenje bezbednosne politike i ona kontroliše i odobrava budžet za policiju i bezbednosni sektor. Kako je primećeno, prema definiciji policija i sudski sistem, moraju da ostanu politički neutralni.

Skupštinski odbor je 1. marta posetio ogranak kosovske policije za interno praćenje: novo uspostavljeni kosovski policijski inspektorat (PIK), trenutno se nalazi u Kosovom Polju (pogledajte članak u ovom izdanju o PIK radi više informacija). Dan ranije su poslanici Skupštine posetili kosovsku policijsku školu, i bili informisani o transformaciji ove škole u kosovsku akademiju za javnu bezbednost, obrazovanje i razvoj (KAPSED) koja je sada u toku.

Fatmir Redžepi je 10. marta imenovan za prvog PIS ministra unutrašnjih poslova. Nakon ovog važnog koraka, OEBS je organizovao jednodnevni seminar kome su

prisustvovali odbor, ministar i njegovi najvažniji radnici, kao i predstavnici iz UNMIK-ovog Stuba za policiju i sudstvo, da bi raspravljali o zakonskoj i budžetnoj osnovi ministarstva.

U protekla dva meseca se skupštinski odbor povezivao sa sličnim odborima iz drugih zemalja u jugoistočnoj Evropi da bi uspostavio najbolju praksu u sferi skupštinskog nadzora. Odbor je od 15. do 17. maja bio u poseti Ljubljani a 5 – 6. juna je posetio Skoplje. Ove dve posete obezbedile su neprocenjive informacije o naučenim lekcijama i najboljim načinima rada iz regiona. Dalje, preko projekta u Skupštini, koji finansira Evropska agencija za rekonstrukciju, jedan francuski parlamentarni stručnjak za bezbednost biće na raspolaganju skupštinskom odboru. Putem ovih bilateralnih kontakata, i što je najvažnije na regionalnoj parlamentarnoj konferenciji o nadzoru bezbednosti koji će se održati u Mitrovici 25 – 27. juna, u čijoj organizaciji učestvuju DKOS, kosovska Skupština će ponovo definisati ulogu funkcionalnog odbora nadležnog za bezbednosna pitanja, i postati još spremnija za zatežak zadatak obezbeđivanja nadzora nad bezbednosnim organizacijama privremenih institucija samouprave na Kosovu.

"KPS poštuje zakon i sprovodi ga"

Intervju sa pukovnikom Šermetom Ahmetijem, zamenikom komesara KPS-a

ASI: Kakva je uloga policije kao glavnog stuba bezbednosnog sistema?

Pukovnik Ahmeti: Nema sumnje da KPS ima presudnu ulogu u ostvarivanju bezbednosti u ovoj zemlji. KPS je relativno nova služba, ali je u poslednjih šest godina uspeła da ostvari svoju nezavisnost. Ima preko 7000 članova, multietnička je, u njoj postoji jednakost polova, i nalazi se u konačnoj fazi u tranziciji na lokalno vođstvo. Kao takvu, Kosovski narod i kosovske institucije su je podržale i ohrabrine. Nastavljamo da radimo da bi smo garantovali bezbedno okruženje za sve građane Kosova i da bi smo se borili protiv kriminala. Naravno, međunarodna policija je posebno pomogla u ovoj fazi, obezbeđujući podršku i obuku, i ovo je pokazalo rezultate u konačnoj fazi tranzicije. Spremni smo da služimo čitavom Kosovu, podeljenom na osam regiona, da služimo svim građanima, i lokalnim i međunarodnim institucijama.

ASI: Kakvo je vaše mišljenje o trenutnom nadzoru skupštine? Kakav je vaš zadatak i da li postoji način da vaš rad bude efikasniji?

Pukovnik Ahmet: Mi imamo dobro odnose sa svim lokalnim institucijama. Mi smo deo lokalnih institucija, iako smo još uvek naravno unutar UNMIK policije. Ali kada se završi prenos nadležnosti, mi ćemo nadamo se postati deo MUP-a. Mom telu: sprovodimo zakon i reagujemo po zakonu.

Pukovnik Šermet Ahmeti sa premijerom Čekuom i šefom parlamentarne grupe AAK, Đulnazom Suljom

ASI: Kakvo je vaše mišljenje o odnosima KPS-a i sličnih institucija kao što su KZK, KFOR, ili međunarodna policija?

Pukovnik Ahmeti: Kao što sam već rekao, mi imamo dobar odnos sa svim lokalnim institucijama. U slučaju vanrednih okolnosti, funkcionišemo na zajedničkoj osnovi sa KZK-om i sa ostalima u sprovođenju naših ciljeva i zadataka. Kao prvo, imamo dobru saradnju i najviše sarađujemo sa UNMIK policijom, jer smo njen deo, ali takođe sarađujemo i sa policijskim službama susednih zemalja. Imamo sastanke sa svim našim susedima, sa Albanijom, Makedonijom, i Crnom Gorom osim sa policijom Srbije. Mislím da treba da imamo kontakte, zajednički rad i saradnju i sa Srbijom. Nadam se da ćemo u budućnosti ostvariti

profesionalne odnose čak i sa Srbijom, kao i sa drugim susedima.

ASI: Period tranzicije je u toku i KPS će primiti sve nadležnosti. Kako vidite ceo proces, naročito u glavnom štabu u kome je postojao manjak zaposlenih u prethodnom periodu?

Pukovnik Ahmeti: Prenos nadležnosti se desio u svim policijskim stanicama: 33 stanice u urbanim delovima. Mi kontrolišemo 5 glavnih regiona, osim Mitrovice, gde takođe očekujemo da se prenos nadležnosti uskoro dogodi. Nedavno je došlo do dodeljivanja visokih činova. Osim komesara Vitrupa, svi međunarodni službenici sada rade kao savetnici. Ja sam zamenik komesara KPS-a i imam različite pomoćnike za različite oblasti: informisanje, kriminal, operacije, granice, i

administracije. Zbog toga je naša tranzicija u konačnoj fazi, a što se tiče radnika, sada ih imamo dovoljno: osoblje koje je trenirano i sticalo iskustvo tokom sedam godina. Naravno da nismo mogli da stvorimo potpuno funkcionalne mehanizme tokom kratkog perioda. Naravno da nam je potrebna dodatna obuka u budućnosti, naročito za razne specijalizacije. Mi smo spremni za sledeće događaje zajedno sa komesarom Vitrupom i lokalnim institucijama.

ASI: Kakav je status jedinice za profesionalne standarde, jedinice za imenovanje viših policijskih službenika, disciplinarne komisije i policijskog inspektorata? Da li one funkcionišu? Kakav je njihov rad i da li ste vi zadovoljni njime?

Pukovnik Ahmet: Govoriću samo o jedinici za profesio-

nalne standarde, jer ostalo spada u MUP. Ova jedinica je odgovorna za održavanje policijskih standarda. Naravno, greške se događaju u radu policije i ove greške se sankcionišu da bi se sprečilo njihovo ponavljanje i da bi se osoblje obavestilo o njima. Preduzimaju se disciplinarnе mere prema svakome za koga se dokaže da je napravio grešku. Nijedan službenik policije niti poručnik a ni pukovnik nisu izuzeci. Ukoliko se obezbede dokazi mogu se pokrenuti krivični postupci u odgovarajućim institucijama: sudovima.

ASI: Skupštine opština su predložile tri kandidata za lokalnog upravnika policijom. Kakvo je vaše mišljenje o selekciji? Da li

se ovaj posao obavlja kako treba?

Pukovnik Ahmet: Prema Uredbi UNMIK-a br. 2005/54, predviđeno je da komesar policije, zajedno sa ministarom unutrašnjih poslova predložimo tri kandidata skupštini opštine. Predsednicima skupština se daje mogućnost da odaberu onoga ko je najbolji i ko najbolje obavlja posao. Ova uredba je bila na snazi od decembra 2005. godine. Do sada smo imali veoma dobre odnose sa opštinama i nadamo se da ćemo ih održati.

ASI: Da li bilo slučajeva kada se sud umešao u vašu konačnu odluku što se tiče mera preduzetih prema nekom službeniku?

Pukovnik Ahmet: Sudovi

imaju pravo da menjaju svaku odluku koju donese jedinica profesionalnih standarda. Obavezni smo da poštujemo takve izmene. Pravo je policijskog službenika da podnese žalbu i ako sud odluči da je bilo nepravilnosti, odluku šalje nazad u jedinicu za profesionalne standarde i mi smo obavezni da se držimo ove odluke.

ASI: Kako funkcionišu unutrašnji mehanizmi kada se uzmu u obzir zločini koje počini neki KPS službenik?

Pukovnik Ahmet: Mi smo javna služba, izvršavamo zakon, i naravno da bi smo trebali da budemo model drugima da bi pratili zakon. Jedinica za profesionalne standarde sprovodi istragu na

slučajevima kršenja zakona i procedura i preduzima mere prema svima koji se ne ponašaju kako treba, u skladu sa UNMIK-ovom uredbom br. 2005/54.

ASI: Ko sada sprovodi finansijski nadzor i ko će ga sprovoditi u budućnosti?

Pukovnik Ahmet: Naš budžet zavisi od vlade, naročito od kosovskog konsolidovanog budžeta. Do sada su se nadzorom bavili internacionalci i verujem da će ova nadležnost uskoro biti preneti na više lokalne službenike a naročito na mog administrativnog asistenta. Mislim da bi bilo fer ako bi nam se dodelilo da rukovodimo budžetom zajedno sa vladom i MUP-om.

Kosovski predsednik Fatmir Sejdiu, pukovnik Šermet Ahmeti i komesar policije Kai Vittrup

Parlamentarni nadzor sektora bezbednosti

Pitr Vanhut (Peter Vanhoutte), OEBS misija na Kosovu

Novi parlamenti provode mnogo svog vremena usvajanjem zakona, jer je to neophodno, i to se i očekuje od parlamenata. Nažalost, oni često zaboravljaju da mnogo važnije od nacrti i usvajanja zakona je da drže pod lupom pitanje blagostanja demokratije i građana.

Skupština Kosova je nedavno shvatila da je parlamentarni nadzor stvarno suštinska aktivnost efikasnog parlamenta. Uvođenje vremena za pitanja tokom plenarnih zasedanja je važan mehanizam za postojeći nadzor. Van plenarnih zasedanja, neki odbori provode najveći deo svog radnog vremena u nadzoru vlasti. Specifičnu

ulogu te vrste ima Odbor za hitnu pripravnost, koji je nadležan za nadzor policije, bezbednosti i struktura bezbednosti. Uspostavljanje Ministarstva unutrašnjih poslova u okviru PISU je dovelo do dobrih prilika kako bi ovaj odbor dobio dodatnu obuku na Kosovu i inostranstvu o oblicima nadzora. Kao rezultat ove obuke i zahvaljujući jako nadležnom predsedavajućem, gospodinom Naimom Maljokuem, članovi su postali svesni koliko su veliki izazovi organizovanja efikasnog nadzora. Naspram poteškoća, apsolutno je potrebno da se obezbedi da se policija i bezbednosne strukture razvijaju u prave demokratske strukture.

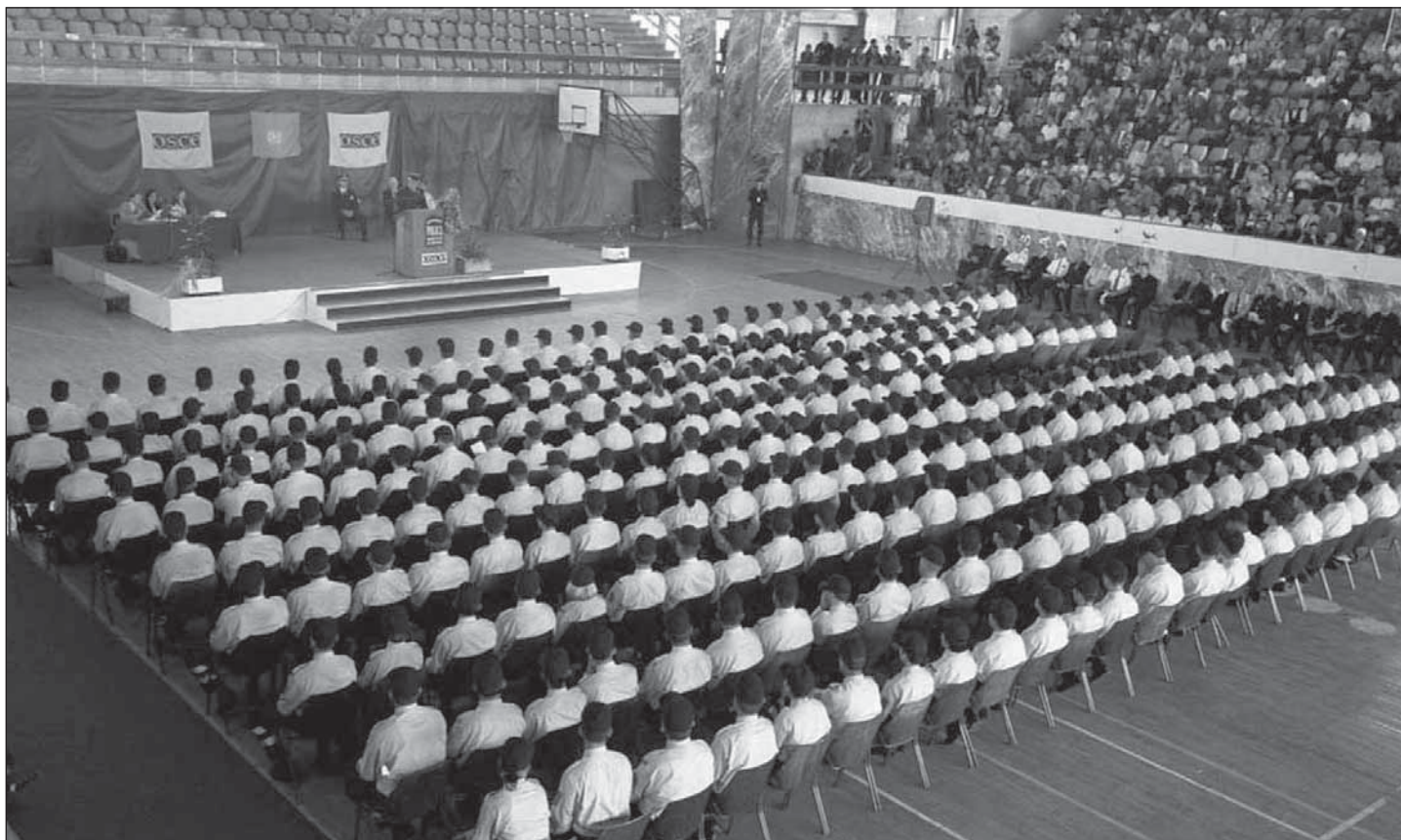
Odgovornost

U demokratskom društvu, policijska služba je odgovorna svim grama vlasti: zakonodavstvu (parlamentu ili skupštini), izvršnoj vlasti (vladi) pravosuđu (sudu). Na centralnom i lokalnom nivou, vlada sprovodi direktnu kontrolu policijske službe određivanjem njihovog budžeta, njihovih operacionalnih smernica i prioriteta. Zakonodavstvo sprovodi parlamentarni nadzor time što priprema i usvaja zakone koje definišu i uređuju policijsku službu i njihove nadležnosti usvajanjem potrebnog budžeta. Policija je direktno odgovorna kompetentnom

ministru vlade, a ministar je odgovoran parlamentu, čiji su članovi odgovorni njihovom biračkom telu. Prema našim iskustvima, potrebno je najmanje dve do tri godine kako bi novi parlamentarci naučili da koriste osnovne tehnike nadzora kao što su, interpelacije, predlozi, debate, posete, detaljni pregled budžeta i nacrt i pregled zakona.

Obostrano razumevanje

Razvoj efikasnog nadzora sektora bezbednosti je pravi izazov, za parlament i za vladu. Iako bi ove institucije trebale da igraju različite uloge, obe su odgovorne za funkcionisanje sektora

bezbednosti, i sposobnosti obezbeđenja stabilnog i sigurnosnog društva. Da bi se to postiglo, parlament mora da vrši nadzor vlade ali i policije, ali takođe mora da usvoji i podrži ispravno sprovođenje koherentne politike bezbednosti i relevantnog zakonodavstva. Takav nadzor bi trebao da vodi prema intenzivnom dijalogu i međusobnom razumevanju vlade, institucija bezbednosti i skupštine.

Bilo koje društvo koje želi da se pridrži vladavini zakona, parlamentarni i vladin nadzor policije mora da se zasniva na nizuprincipa. U demokratskim društvima, državne vlasti uglavnom imaju legitimni monopol sile. To znači da van policije, privatni građani (uključujući i kompanije za obezbeđenje i paramilitarne organizacije) nemaju pravo da koriste oružje nasilno protiv svojih sugrađana. Građani se potpunosti moraju osloniti na policiju uvek kada su pod ozbiljnom pretnjom a ne mogu da koriste ili poseduju bilo kakvo oružje, osim ako imaju posebnu dozvolu.

Upotrebasile od kompetentnih vlasti mora da se prati pomno kako bi se izbegla bilo koja devijacija od vladine politike. Policija je direktno odgovorna vladi, preko relevantnog ministra (uglavnom ministru unutrašnjih poslova). Vlada je zauzvrat odgovorna parlamentu, koji obezbeđuje razvoj pravila o policiji i vrši nadzor o tome dali se ova pravila sprovode, kako i koliko u kojoj sferi. Zbir analiza i tačnih statističkih podataka su od suštinske važnosti za ovaj zadatak: skupština treba da u

detalje vrši pregled-reviziju budžeta i rashoda policije, kao i podataka koji mere učinak policije.

Bez politike

Kao oči i uši građana, poslanici u parlamentu u svako doba moraju da proveravaju dali se principi dobre vladavine i vladavine zakona poštuju od policije. Ipak, uz izuzeće istražnih komisija, civilni službenici (uključujući policijske službenike) ne bi nikada trebali biti direktno odgovorni parlamentu – od policijskih službenika ne bi trebalo nikada da se zahteva da se pojavljuju ispred komisije. Ipak, policijski službenici i civilni službenici mogu biti pozvani da se pojavljuju pred sudom na individualnom osnovu tokom krivičnog postupka.

Vlada i parlament moraju biti uvek svesni da u demokratiji, policijska služba mora uvek biti politički nepristrasna. Politička imenovanja ili unapređenja u policijskoj službi nisu dozvoljena. Pošto je dosta teško sprovesti u delo i korektno ono što se zove politička nepristrasnost, neke zemlje imaju sklonost da bar dele najvažnije pozicije po političkom principu (n.pr. komesar policije može pripasti glavnom vladajućem kvalificijom partneru, njegov zamenik glavnoj opozicionoj partiji). U većini slučajeva, takva rešenja će rezultirati na političkom balansu rukovodstva.

Dodatni nadzor

Osim redovnog parlamentarnog nadzora, uvek će

biti potrebno imati vanjske nadzorne strukture. Tu se podrazumevaju institucije ombudsmana, parlamentarni odbor za peticije i saveti za zaštitu manjina. Ova nezavisna tela mogu takođe istraživati žalbe građana. Sudstvo je ograničeno na 'post factum' ulogu i uglavnom će se baviti sa sudskim procesima zloupotrebe radnog mesta policajaca preko civilnih sudova i krivičnih gonjenja po potrebi. U svako doba, mora postojati striktna podela između sudske, izvršne i zakonodavne grane vlasti koji treba da se poštuje.

Pravila policije

Sveobuhvatna policijska pravila su deo globalne bezbednosne politike koja uključuje sve relevantne zainteresovane strane i sve aspekte bezbednosti. Pregled unutrašnjeg sektora bezbednosti (PUSB) na Kosovu ima za cilj razvoj takve politike. Što se tiče Skupštine Kosova, debata o bezbednosnoj politici je deo procesa i sadrži tri faze: razvoj, donošenje odluka, sprovođenje i procenu.

Parlament igra ograničenu ulogu u razvoju faze bezbednosti i policijskih pravila. Ovaj zadatak je u prvu ruku obaveza vlade. Parlament može ipak da raspravlja o brizi javnosti o javnoj bezbednosti i da zahteva od vlade da ovo uzima u obzir od početka. Naravno, odbor za bezbednost i policiju bi trebao da bude informisan o vladinom razvoju politika u ranoj fazi planiranja, kako bi mogao dati potpuni doprinos. Faza donošenja odluke je

jedna od fazi gde parlament može igrati važnu ulogu, posebno u vezi sa policijom i dokumentima bezbednosne politike i pripremom zakona. Skupština bi u principu trebala da raspravlja i usvoji bilo koju novu politiku u zakon, pripremljenoj od vlade u vezi sa tim. U fazi odlučivanja, parlament može imati odlučujući glas u usvajanju budžeta. U idealnim uslovima, uključenje parlamenta bi trebao da vodi prema revizijama predloženih politika i rezultata na konačnom dokumentu koji može dobiti širu podršku.

Nadležni odbor treba da traži da nadzire sprovođenje politike i da proceni realni uticaj usvojene politike i da to uzme u obzir tokom rasprave budžeta sledeće godine

Dobivanje javne podrške

Parlament mora da predvodi u vezi sa povećanom javnom podrškom za politiku koja se na kraju usvojq. Najvažnija stvar u svemu tome je transparentnost. Debate moraju biti što je više moguće javne. Javnost, posebno predstavnici iz građanskog društva, bi trebali biti podsticani da prisustvuju sastancima odbora i javnim debatama. U pripremi sastanaka odbora, parlamentarci treba da se pobrinu da njihova zapažanja i pogledi obezajednice, većinske i manjinske budu ispravno prevedene i raspravljane.

Za odbor za hitnu pripravnost u Skupštinu Kosova, ostvarenje ovog cilja će biti glavni izazov narednih nekoliko mesec.

Rad po pravilima: policija i ljudska prava na Kosovu

Dilon Kejs i Nikola Gaon, OEBS misija na Kosovu

Kosovska policija (KPS) je jedna od najmlađih policijskih snaga u Evropi. Uspostavljena je 1999. godine sa zadatkom da

održava bezbednost i sprovodi zakon pri čemu obezbeđuje poštovanje ljudskih prava. To je ipak lakše reći nego učiniti.

“Jedan od najvažnijih problema na koji nailazimo jeste obezbeđivanje da delovanje relativno mlade policijske

snage bude u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava i proceduralnim kodeksima ponašanja,” kaže Kristofer Deker, savetnik za ljudska prava i pitanja bezbednosti iz OEBS misije na Kosovu.

Mnogi KPS policajci još uvek rade na sticanju znanja o proceduralnim kodeksima i međunarodnim standardima ljudskih prava. Vodnik Atrim Mirtas iz policijske stanice Gnjilane šest godina radi u službi kao istražitelj.

“Nikada ne smete da prestanete da učite,” kaže Atrim. “Mi svakog dana nastavljamo da usavršavamo znanja i sve bolje radimo svoj posao.”

Previše informacija

Atrimove međunarodne kolege u UN civilnoj policiji, koje prate rad KPS-a, kažu da je način na koji radi veoma profesionalan. Pa ipak se i dalje dešavaju kršenja privremenog zakona o krivičnom postupku i ljudskih prava, mada ne često.

Ova kršenja uglavnom se tiču postupka koji se primenjuje prilikom hapšenja, pritvaranja ili istrage, rada sa maloletnicima, slobode okupljanja ili odnosa između policije i medija.

“Da bi ispravno radili svoj posao policajci kao Atrim moraju da zapamte preko 500 članova zakona o krivičnom postupku, kao i

sve međunarodne odredbe o ljudskim pravima koje se odnose na ponašanje policije," kaže Kristofer.

I dok Atrim želi da obavlja svoje dužnosti "po pravilima", on kaže da ovoliki broj informacija čini to teškim.

Obuka koju su on i preko 7.000 njegovih kolega dobili u kosovskoj policijskoj školi (KPSS) – koju vodi OEBS misija – dobro ih je pripremila. Međutim, kada izađu na teren da rade svoj posao, velike su šanse da se načini proceduralna greška.

Džepna knjižica

Da bi dalje pomogla policiji u radu i umanjila mogućnost povrede dužnosti, OEBS misija na Kosovu je februara izdala džepnu knjigu pod naslovom Ljudska prava i sprovođenje zakona: Priručnik o ljudskim pravima za policiju.

Priručnik policajcima obezbeđuje pristup i uputstva o najvažnijim odredbama privremenog zakona o krivičnom postupku i međunarodnim standardima ljudskih prava. Sa svojih 18 tematskih poglavlja, on policajcima omogućava da pregledavaju zakone i pronađu informacija koje su najvažnije za zaštitu prava svakog pojedinca.

Misija je podelila kraću pilot verziju ovog priručnika domaćim i stranim policajcima u kraju koji pokriva Atrimova stanica – gnjilanski rejon, koji se nalazi nekih 40 km jugoistočno od Prištine – koja je odlično primljena.

Atrimov raskupusani primerak svedoči koliko ga je

često otvarao. "Ja uvek nosim knjigu sa sobom i, kad nešto nisam siguran, u njoj potražim odgovor", kaže on. Međutim on dodaje da misli da je neprofesionalno gledati u knjigu za vreme postupka, tako da svaki slobodan trenutak koristi da pročeslja uputstva.

Lako dostupan izvor

Kada nose knjigu koja ogromnu količinu informacija zbija u vodič džepnog izdanja, policajci imaju lako dostupan izvor informacija koji im omogućava da poprave znanje o postupcima.

Atrim kaže da je kao regrut često želeo da postoji takav izvor. Na sreću će njegove kolege, koji se sada regrutuju, imati tu privilegiju.

Primerci knjižice na albanskom, srpskom i engleskom jeziku podeljeni su marta meseca svim policijskim stanicama i policajcima širom Kosova. Takođe će biti niz pratećih seminara o pitanjima ljudskih prava.

"Misija očekuje komplementarne knjige i seminare za uvećanje znanja svih policajaca i radi snižavanja broja kršenja krivičnog postupka," kaže Kristofer Deker.

Pravi korisnici

Pravi korisnici su ipak sami Kosovci. Policija koja je dobro obavestena o ljudskim pravima i proceduralnim kodeksima bolje je opremljena da zaštiti svoje stanovnike.

Kako se situacija na Kosovu stabilise a međunarodno mešanje u bezbednosnim pitanjima postepeno smanjuje, policajci kao što su Atrim i njegove kolege u KPS postaju stožer javne bezbednosti.

Knjižica i prateći seminari za kosovsku policiju predstavljaju dragoceni instrument koji OEBS misija i drugi međunarodni partneri mogu da koriste da bi podržali proces.

OEBS pomaže napredak policije u zajednici na Kosovu

Nikola Gaon iz OEBS misije na Kosovu

Kosovska policija (KPS) i OEBS rade na izgradnji većeg poverenja i saradnje između policije i javnosti obezbeđujući specijalizovani tečaj obuke o policiji u zajednici. Ovim se od policajaca traži da uspostave bliske odnose sa zajednicama, seoskim vođama i lokalnim zvaničnicima i sa njima rade na rešavanju bezbednosnih pitanja

Uloga policajca policije u zajednici

Preko 130 KPS policajaca je određeno za policiju u zajednici na Kosovu. Za rešavanje pitanja kao što su krađe po prodavnicama, bezbednost puteva za decu, prevencija narkomanije i međuetnički odnosi, potrebno je da policajci umeju da efikasno komuniciraju sa ljudima različite dobi, etničke pripadnosti i porekla. Takođe je potrebno da organizuju lokalne susrete.

“Mi imamo kontakte sa školskim nastavnicima, mladima, manjinama, vlasnicima preduzeća, predstavnicima opština i ljudima sa posebnom potrebama,” kaže policajac Avni Zahiti, koji radi u Mitrovici u regionalnom GS-u policije. “Naš je posao da ih sve okupimo za jednim stolom i pomognemo im da utvrde koji su bezbednosni problemi i pronađu rešenja.”

Sticanje novih veština

OEBS misija na Kosovu od 1999. godine pomaže da

se uspostavi demokratska policija. U 2000. godini su novi kadeti počeli da se upoznaju sa konceptom policije u lokalnoj zajednici preko osnovnog KPS programa obuke.

Međutim uvod nije bio dovoljan. “Policajci nisu imali konkretne sposobnosti koje im trebaju da ispravno obavljaju svoj posao,” kaže poručnik Salih Dragidela, komandant jedinice za saradnju policije u zajednici u GS KPS u Prištini.

Tako su septembra 2005. godine KPS i OEBS misija počeli da rade na naprednom tečaju obuke da bi se pomoglo policajcima da rade efikasnije u svojim zajednicama.

“Novi tečaj objašnjava filozofiju policije u zajednici i ima za cilj da osposobi za komunikaciju, rešavanje problema i planiranje,” kaže Sergej Sidorov, instruktor u policiji u zajednici koji radi sa policijskom akademijom, a koju vodi OEBS. Sa 40 sati predavanja posebna pažnja se pridaje radu sa decom i mladima.

“Važno je da policija izgradi dobre odnose sa članovima lokalne zajednice dok su još mladi,” dodaje Sidorov. “Na taj način možemo da im pomognemo da izbegnu loše uticaje i okrenu se kriminalu.”

Zahiti, jedan od 19 policajaca koji su završili tečaj marta 2006. godine, kaže da je u početku bilo teško uvesti ideju policije u zajednici, ali se KPS u tome popravlja. “Sa ovim tečajem se osećam spremnijim

za rad sa različitim interesnim grupama.”

Pretvaranje teorije u praksu

Kad su na tečaju učesnici pozvani da predlože slogan, oni su izabrali “Poštuj ljude, i oni će poštovati tebe!”, čime su pokazali odlično poznavanje toga šta je neophodno za policiju u zajednici.

Igranje uloga je jedan od najvažnijih delova tečaja. Njime se policajci podstiču da uzmu u obzir perspektive svih strana na koje utiče neki problem, i da kao rezultat toga, pronalaze najefikasnija rešenja.

Zahiti se slaže da je tečaj bio koristan: “Pomogao nam je da teoriju policije u zajednici proverimo u praksi.”

Učesnici su takođe pravili projekte za rešavanje pitanja kao što su integracija Roma, bezbednost puteva i reka, i zaštita od pasa lualica. Ovi projekti, koji su predstavljeni

zadnjeg dana tečaja, sada se sprovode u zajednicama ovih policajac

Šira slika

Od kako je OEBS septembra 1999. godine uspostavio policijsku akademiju, ona obezbeđuje tečajeve o različitim temama, uključujući sudsku medicinu, tehnike razgovora, odbrambena taktika, intervenisanje u sukobima, rad sa izbeglicama i policijski kodeks ponašanja. Do sada je 7.573 policajaca završilo osnovni program policijske obuke a 61.458 je pohađalo različite specijalizovane tečajeve, na teme od krivične istrage i sudske medicine do kontrole nereda i tehnika pregovaranja.

Napredni kurs policije u zajednici se dodaje grupi specijalizovanih tečaja. Vremenom će se od svih sadašnjih i budućih policajaca, koji se raspoređuju na ove dužnosti, tražiti da ga završe.

Pregled sektora unutrašnje bezbednosti na Kosovu

Majkl Pejd (Michael Page), savetnik za bezbednosna pitanja i pregled unutrašnjeg sektora bezbednosti

Jedan od najnovijih aspekata pregleda unutrašnjeg sektora bezbednosti Kosova (PUSB) je pokušaj sistematskog pristupa kod zajednica na terenu, što je više moguće. Koriste se nekoliko raznih metoda, uključujući konsultacije po opštinama, ispitivanje javnog mnjenja, besplatna telefonska linija, internet i "PUSB autobus" koji omogućuje mehanizam mobilnog ispitivanja koji se koristi i kao reklama. Još od početka, proces PUSB-a je bila inicijativa na koju su saradivali građansko društvo, privremene institucije samouprave i međunarodna zajednica.

Dok se pregled bezbednosnog sektora sprovodi širom sveta, uglavnom je često ograničen sopstvenoj sferi i metodologiji. U Severnoj Irskoj, na primer, međunarodna komisija predvođena bivšim britanskim političarem i budućim evropskim komisionerom, Kristoferom Patenom (Christopher Patten), se samo bavila pitanjem politika. U Jamajci i Siera Leoneu, sa drug strane, veći i obuhvatniji pregled bezbednosne sfere je sproveden, ali nije bilo efikasnog dosegaja široj populaciji.

Kosovski projekat o PUSB je pripremljen od savetodavne ekipe za bezbednosna pitanja vlade Ujedinjenog Kraljevstva, i odlučeno je da se nadogradi na lekcijama naučenih iz ovog procesa. Postoje dva vitalna dela procesa PUSB-a. Prvo, preko stvaranja mešanih ekipa međunarodnih i kosovskih eksperata, obezbeđeno je da lokalno znanje bude u istom

nivou sa međunarodnom ekspertizom u sekretarijatu PUSB. Iako je sekretarijat ustvari institucionalno, deo UNDP, iapk se nalazi u kancelariji premijera za javnu bezbednost. Slično, istraživanje obuhvata nivo među-agencijske saradnje bez predsedana, uz učešće PISU, UNMIK-a, OEBS-a, UNDP-a, KFOR-a i dve organizacije građanskog društva: ženevskog centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) i kosovskog instituta za politička istraživanja i razvoj (KIPRED).

Proces PUSB-a je podeljen u osam raznih faza: prve dve faze su već završene time što su utvrđene unutrašnje i spoljne pretnje i strateški okvir Kosova. Ove dve faze su urađene od DCAF-a i KIPRED-a, koji su utvrdili prvobitne pretnje sa kojima se Kosovo suočava iz holističke perspektive od dole prema gore. Oni su istakli da bezbednost ne čine samo ljudi u uniformi i meci – nego je ovo pitanje puno komplikovanije. U društvu kao što je kosovsko, a koje se suočava sa ozbiljnim ekonomskim problemima, nesigurnost radnog mesta je jedan od najozbiljnijih problema sa kojima se suočava obična osoba. Ova nesigurnost stvara okruženje gde kriminal i politički ekstremizam mogu da se zadrže duže vreme. I slično tome, zbog nepristustva međunarodnih snaga KFOR i NATO-a koje obezbeđuju bezbednost, agresija u momentu strane pretnje je izuzetno niska u poređenju sa većinom zemalja koja su proizašla iz konflikta. Tako

da bi bilo nemoguće da PUSB sprovodi normalan "šablon" bezbednosne analize. Radeći zajedno, DCAF i KIPRED su stvorili osnov za proces PUSB-a na koji se može dalje raditi.

U fazama 3, 4 i 5, PUSB ekipa je sprovodila procene raznih delova kosovske bezbednosne arhitekture (KPS, KZK, civilne službe, itd.) u pripremi analize praznina kojima će se utvrditi, i potrebe i prioritete sa kojima će se vlada Kosova suočavati u periodu kada pregovori kosovskom konačnom statusu budu gotovi. Na međunarodnom nivou, ekipa PUSB se poziva na standarde NATO-a i kriterije Kopenhagena za integraciju u EU kao merilima za njihove preporuke. Ipak, najvažnija merila za rad timova su mišljenja građana Kosova.

Proces dosegaja i konsultacija se sprovodi i izražava privrženje raznih agencija i kosovskih institucija. Pomoću opštinskih timova, OEBS je sproveo konsultacije sa svim opštinama na Kosovu. Prvi niz ovih sastanaka je sproveden februara i marta ove godine, gde je odraden vitalni deo rada u izgradnji javne svesti procesa PUSB,

i gde je obezbeđeno pristup vrednim viđenjima, željama i strahovanjima širom Kosova. Drugi niz OEBS-ovih konsultacija je počeo sada, i trajeće tokom letnjih meseci.

U tandemu sa ovim i saradnju sa UNMIK-om i OEBS-ovim odeljenima za odnose sa javnošću, ekipa PUSB je sprovela sveobuhvatne javne kampanje za doseg. Autobus za PUSB trenutno kruži po Kosovo snimajući, na videu i pismeno, gledišta građana. Takođe su se održale niz radio i TV debata koje su imale teme vezane za sektor bezbednosti, kako bi informisali građane o pitanjima sa kojima se bavila ekipa PUSB. Takođe je istovremeno trajala reklamna kampanja sa motom 'bezbednost, recite vaše mišljenje' širom Kosova. Kampanja je uključivala billboard i TV reklame i namenjena je da ohrabri građane da učestvuju na sastancima, da koriste besplatni telefonski broj, internet stranicu i autobus kako bi dali svoj doprinos PUSB. Sve informacije koje se koriste će se direktno naći na izveštaju PUSB, koji će se podneti Vladi i Skupštini Kosova pred kraj 2006. godine.

Žurnal kosovske policije

Od kako je uspostavljena kosovska policija (KPS) nailazi na značajne probleme kako na internom nivou (uključujući obuku, organizaciju, i sastavljanje pravne osnove za njene aktivnosti) tako i na spoljnom planu (kao što je borba protiv kriminala). Stalan problem predstavlja uvećanje broja

policajaca u KPS-u, što je preduslov za bezbednost za sve građane Kosova.

Ipak se KPS smatra za uzor dobre saradnje između domaćih i međunarodnih institucija. Da bi se obezbedio uvid u ovu saradnju i rad KPS-a uopšte, ovde dajemo neke izvode iz svakodnevnog rada različitih

policijskih stanica u periodu od 21. do 27. maja 2006. godine.

21. maj 2006. godine

U otprilike 01:53, S.K se požalio KPS-u u Kamenici da su mu neke osobe ukrale stoku. Podnosilac žalbe je lovačkom puškom pucao u pljačkaše. Policijska patrola uspela je da pronađe ukradenu stoku, ali su sumnjiva lica pobjegla. Slučaj je upućen jedinici za krivične istrage.

Kosovska policija je u Peći prijavila pljačku, u kojoj su otkrivene osobe ukrale sledeće predmete iz automobila N.A.: njegov mobilni telefon, novčanik, lična dokumenta i osam bankovnih kartica.

22. maj 2006.

Svedok A.G., je 21. maja 2006. godine prilikom seče šume za lične potrebe pronašao, ljudsku lobanju na mestu zvanom "Lugat e Ozdimit", blizu reke Beli Drim u opštini Peć. Izgleda da je lobanja iz kosovskog rata od 1998-1999. godine. A.G. je 22. maja 2006. ovo prijavio KPS stanici u Peći. Da bi se lokacija obezbedila, na lice mesta je poslata policijska patrola iz policijske podstanice Vitimirica, kao i regionalni istražni tim. Slučaj je upućen i regionalnoj istražnoj jedinici i jedinici za nestala lica u Prištini.

KPS u Uroševcu je javila da su oko 01:05 u selu Prelež i Jerlive, u opštini Uroševac, dve ženske osobe tražile pomoć u firmi "Universal" od podnosioca prijave D.S. Dve ženske osobe

su se pretvarale da neće da im upale kola. Zatim je jedna od ženskih osoba upalila auto i vukle su žrtvu D.S. oko otprilike 50 metara, nanevši mu lakše povrede. U napadu su učestvovala dva druga neidentifikovana vozila. Slučaj je upućen istražnoj jedinici KPS.

U otprilike 11:00 h u policijskoj stanici Lipjan, T. Š. je prijavio da mu je nestao UNMIK pasoš. Kako je rekao, ovo se dogodilo 21. maja 2006. godine u Lipljanu.

23. maj 2006.

Nakon rutinske provere kosovska policija u Orahovcu je zaplenila pištolj marke CZVZOR 50.

U 15:00 u ulici "Bajram de Gursel Sulejmani" u Uroševcu, istražna jedinica za narkotike je pretresla sumnjivo lice B.S., i u njegovim džepovima našla 14 pakovanja od po 8 grama opojnih sredstava (heroina) uvijene u papir. Supstanca je zaplenjena a osumnjičeni uhapšen i poslat u zatvor u Gnjilanu.

Patrola kosovske policije zaustavila je i pretresla sumnjivo lice E.B., koje je upravljalo vozilom marke Mercedes Benz 208 D-Kb. Policija je u kombiju osumnjičenog pronašla rezervne delove za traktor. Policija je zaplenila vozilo i izdala potvrdu o zapleni. Slučaj je upućen istražnoj jedinici KPS.

24 maj 2006.

U oko 17:37h KPS Alfa Baza

kod Peći je dobila telefonski poziv od Š.A., koji je prijavio da je neko u selu Jablanica, opština Peć, provalio u magacin drvenarije "Vlezrit Ahmetaj" i opljačkao je. KPS je poslala patrolu na lice mesta i saznala da su u noći 23/24. maja 2006. godine, neidentifikovana lica uspela da se uđu u magacin tako što su se uvukla preko krova i ukrala različitu opremu i mašine za proizvodnju drvenih proizvoda. Vrednost ukradene opreme bila je oko 10 hiljada evra. Slučaj je upućen istražnoj jedinici KPS.

25. maj 2006.

U otprilike 21:40 h KPS stanici u Lipljanu je prijavljen slučaj nasilja u porodici. Policijska patrola je poslata

na lice mesta i potvrdila da je osumnjičeni E.B. maltretirao svoju suprugu F.K. posle svađe, za koju se pretpostavlja da se dogodila oko 10:30. Posle svađe osumnjičeni je navodno poslao suprugu kod svojih roditelja rekavši da hoće da se razvede. KPS je poslala patrolu na lice mesta i pozvala majku osumnjičenog M.B., koja je ispričala šta se dogodilo. Međutim, kasnije je uspostavljeno da je i sama M.B. bila umešana u slučaj tako što je napadala F.K (mladu). Slučaj je upućen istražnoj jedinici KPS.

26. maj 2006.

Oko 17:00 je javljeno da je u poslastičari "Oranž" u ulici "Dšmort e Kombit", opština

Uroševac, neko pokušao da plati s lažnom novčanicom od 20 evra. Nekoliko svedoka je tvrdilo da je falsifikator F.V., koji je prema njihovim tvrdnjama pre nekoliko dana već pokušao da uradi istu stvar. Slučaj je pod istragom.

27. maj 2006. godine

U otprilike 09:45 u selu Loškobare, opština Uroševac, neki seljani su naišli na neeksplodiranu napravu dok su iskopavali zemlju. Pošto je slučaj prijavljen KFOR-u, KPS je poslala patrolu na lice mesta i odmah obezbedila mesto. Nakon što su stigle KFOR jedinice otkrile su da su u pitanju artiljerijska granata od oko 70 santimetara i 180 milimetara. Pretpostavlja se

da je granata tamo bila od Drugog svetskog rata. KFOR je odneo granatu.

U otprilike 10:42, KFOR jedinice su obavestile KPS da je u gradu Mitrovici u ulici Drenica, za vreme pretresa koji je obavljen u kući Š.M. pronađena puška "Bolt A." sa serijskim brojem 183225, sa četrdeset pet 8.57 mm metaka. Puška je oduzeta jer je dozvola za nju bila istekla. Slučaj je poslat sudu.

U 10:50, S.L. iz sela Donja Gušterica u opštini Lipljan prijavio je KPS da su mu tokom noći neidentifikovana lica ukrala auto (marke Golf 1,9 E, sivo-metalik boje). On je rekao da je auto bio parkiran u njegovom dvorištu.

Ko će proveravati policiju?

Uloga Kosovskog policijskog inspektorata (KPI)

Odgovornost policije je jedna od najvažnijih komponenti svake demokratske vlade. Javnost mora da veruje u vladin sistem za kontrolu policije. Ona mora da ima mogućnost da proverava šta policija radi i kako to radi. Samo tako će javnost imati poverenja da će policija braniti zakon, održavati mir i red i obezbeđivati da svi građani mogu da žive i rade u bezbednoj sredini.

Frenk Haris, Rukovodilac projekta OEBS-ovog programa za sprovođenje KPI

Kosovska policija (KPS) je najmlađa policijska organizacija na zapadnom Balkanu, a po mnogo čemu ona je jedan od najboljih uzora demokratske policije u regionu. Dok trenutno uživa veliku

podršku i poverenje javnosti, KPS je organizacija koja se još uvek razvija. Do nedavno KPS nije imala zvanični mehanizam da osigura odgovornost pred javnošću. Međutim sada je formirano jedno nezavisno

telo za nadzor građana, kosovski policijski inspektorat (KPI). KPI je "izvršno telo" novouspostavljenog PIS ministarstva za unutrašnje poslove, a definisano je UNMIK uredbom br.2005/54. Ono

će raditi da bi pomoglo KPS-u da se još više razvije putem ozvaničavanja odgovornosti pred javnošću.

KPI će imati dve prvenstvene funkcije. Prvo, kontrolisaće rad KPS-a u jednom range upravnih funkcija u smislu efikasnosti, efektivnosti i slaganja sa važećim zakonom. Drugo, KPI će istraživati žalbe i pritužbe o ozbiljnim povredama dužnosti protiv KPS policajaca, bez obzira na njihov čin.

Popravljanje učinka KPS

Kako će KPI pomoći KPS da stekne veće poverenje javnosti? Poduzimaće istrage i praviti izveštaje o radu KPS u tri najvažnije oblasti: efektivnost, efikasnost i slaganje sa zakonom. KPI će proveravati delotvornost KPS ispitivanjem u kojoj meri KPS ispunjava svoj zadatak da se bori protiv kriminala, održava javni red i smanjuje broj povređenih i poginulih na putevima te u drugim oblastima. KPI će takođe kontrolisati efikasnost KPS ispitivanjem načina na koji policija koristi javna sredstva i da li KPS ostvaruje svoje zadatke na najisplativiji način. Konačno, KPI će proveravati slaganje KPS-a sa zakonom tako što će analizirati kako KPS policajci rade svoj posao i da li pri tome u

Prenos nadležnosti sa UNMIK policije na KPS, ceremonija predaje dužnost

potpunosti poštuju vladavinu prava.

Kako će policijski inspektorat odmeriti da li KPS radi dobro? Inspektorat će primeniti evropske standarde za policiju – oni su definisani u evropskom kodeksu o policijskoj etici – prilikom ocene rada rukovodilaca u KPS. Ovakav način je u skladu sa ambicijom Vlade da radi u pravcu evropskih standarda u svim aspektima administracije.

Kulminaciju KPI istrage predstavljaće Godišnji izveštaj o radu KPS. Godišnji izveštaj koji je zamišljen kao javni dokument, biće predstavljen SPGS-u, ministru unutrašnjih poslova, Skupštini i policijskom komesaru. On će sadržati činjenične podatke o radu KPS-a, kao i objektivne zaključke i realistične preporuke o budućim promenama. Što je najvažnije, ovaj dokument će činiti uravnoteženu ocenu rada KPS-a, gde će biti navedene prednosti i rezultati, kao i slabe strane na kojima još treba raditi.

Sistem žalbi u koji javnost veruje

Druga funkcija KPI – istraga po žalbama protiv policije – jednako je važna, naročito za obične pripadnike javnosti. Kada pojedinačni policajci ne rade svoj posao ili kada prekrše zakon, mora da postoji neki delotvorni sistem da bi se naterali da odgovaraju pred javnošću, naročito pred onima koji budu oštećeni zato što policija ne obavlja svoju dužnost. Za takav sistem potrebni su robusan

i delotvoran zakonski okvir, i stručni javni radnici koji su odgovorni za rad po žalbama i u koje javnost ima poverenje.

UNMIK Uredba br. 2005/54 i administrativna naredba o KPI daju čvrstu zakonski okvir za javne žalbe na policiju. Sve žalbe na policajce se prvo šalju KPI-u, pregledaju a zatim se na njima radi prema kategoriji prestupa. Novi zakon moguće navode o povredi dužnosti policajaca deli na tri kategorije: lakše disciplinske povrede dužnosti, teže disciplinske povrede dužnosti i krivična dela. Kao i do sada, KPI će sve navode o krivičnim delima odmah slati Javnom tužiocu. Lakši povrede dužnosti će se slati Službi za profesionalne standarde, prema ovlašćenjima KPS komesara, a navode o težim povredama radne dužnosti ispitivaće službenici KPI. U svim slučajevima KPI će pratiti napredovanje istraga i obezbediti da podnosioci žalbi uvek budu u toku.

Ako KPI istraga utvrdi da postoji jak dokaz u prilog nekog navoda o težoj povredi dužnosti i obaveza, sastavlja se predmet, koji se šalje Odboru za viša policijska imenovanja i disciplinske postupke (OVPIDP). OVPIDP obavlja disciplinska saslušanja, odlučuje da li je policajac vin i, prema potrebi, daje preporuke o kazni SPGS-u (na kraju će ovo ovlašćenje biti preneseno na PIS ministarstvo unutrašnjih poslova). Kada obavlja disciplinsko saslušanje, OVPIDP će činiti mala grupa predstavnika stalnog sekretarijata i skupštine opštine, koji se biraju na osnovu rotacije.

Da li javnost može da veruje KPI-u? Svi radnici KPI-a su civili i potpuno su nezavisni od KPS-a. Oni će vredno raditi da obezbede da se sve pritužbe o težim povredama dužnosti detaljno istraže, u skladu sa važećim zakonom. Kao i druge vladine institucije, KPI će suditi javnost po njegovom učinku, a isto tako ona može i da kritikuje inspektorat Ipak, postoji + da će mehanizam civilnog nadzora doneti veće poverenje javnosti nego kada se dozvoli da jedan odsek policije kontroliše drugi

Zadatak uspostavljanja KPI

Kako je propisano UNMIK uredbom br. 2005/54 i administrativnom naredbom, izvršni direktor policijskog inspektorata ima punu izvršnu vlast nad funkcijama KPI a odgovoran je ministru unutrašnjih poslova. Nakon sporazuma između ambasadora Vneta, UNMIK-a i ministra unutrašnjih poslova, OEBS se složio da preuzme vođstvo u radovima na uvođenju KPI. Radnici OEBS-a biće odgovorni za plan i sprovođenje faza izgradnje institucije i kapaciteta, kao i za praćenje rada KPI.

Priprema službenika KPI za nove funkcije predstavlja značajan zadatak. Funkcije KPI-a su jedinstvene u okviru kosovskih javnih institucija i potrebno je specijalizovano usavršavanje kadrova. Počelo je da se radi na planu programa za usavršavanje kadrova u dve faze za radnike KPI. Prva faza programa trajaće 30 nedelja i baviće se načinom

sprovođenja inspekcija radi provere rukovođenja KPS i načinom pisanja prvog godišnjeg izveštaja o radu KPS. Veliki deo obuke obavljaće se na radnom mestu. Teme će obuhvatiti inspekciju policije i prikupljanje podataka, izveštavanje, rukovođenje i upravljanje, upoznavanje sa oblastima važećeg zakona koje se odnose na policiju, teoriju i praksu reforme policije i organizacijske promene.

Planira se da obuka za KPI otpočne juna 2006. godine. Veći deo materijala za obuku je sada spreman i prevodi se na druge jezike. Pošto KPI mora da izradi prvi godišnji izveštaj o radu KPS 2006. godine, biće od najveće važnosti da se za njega pripreme podaci i preporuke koji čine rezultat obuke u prvoj fazi.

Druga faza programa trajaće 20 nedelja i baviće se istragom pritužbi i povreda radnih dužnosti. U ovom delu obuke obrađivaće se uzimanje izjava, prikupljanje dokaza, priprema predmeta, predstavljanje dokaza i učiti relevantni zakoni i propisi. Opet će obuka uglavnom biti u praksi, što će KPI službenicima omogućiti da u najkraćem roku preuzimaju odgovornost za istrage po žalbama.

Da bi se omogućilo da program usavršavanja kadrova krene što je ranije moguće, OEBS se složio da obezbedi privremeno mesto za obuku radnika KPI u OEBS-ovoj logističkoj bazi (na putu za aerodrom). Radnici KPI biće premešteni na stalno mesto kada ga ministarstvo unutrašnjih poslova bude pronašlo

Iskustvo OEBS misije u Bosni i Hercegovini (BiH) u radu na parlamentarnom nadzoru sektora bezbednosti u BiH

Kristijan Hopt iz OEBS misije u Bosni i Hercegovini

Parlamentarni nadzor nad sektorom odbrane i bezbednosti u Bosni i Hercegovini (BiH) predstavlja veliki zadatak, ali tokom poslednje tri godine došlo je do znatnog poboljšanja. Parlamentarni nadzor koji je u BiH 1995. godine krenuo od nule, sada je uzor za druge zemlje u jugoistočnoj Evropi. Parlamentarni nadzor se i dalje popravljaju pošto parlamentarci i savetnici iz međunarodne zajednice produbljuju znanja o pitanjima i o načinima za saradnju u nastojanjima za njihovo rešavanje.

OEBS misija u BiH dobija mandat da promoviše regionalnu stabilizaciju (kao i da promoviše ljudska prava i nadgleda izbore) prema "Opštem okvirnom mirovnom sporazumu za Bosnu i Hercegovinu" (GFAP),¹ koji je u Parizu potpisan 14. decembra 1995. godine, nakon pregovora u Dejtonu u Ohaju u Americi 21. novembra 1995. godine. Da bi ispunio ovaj mandat, OEBS je uspostavio Odeljenje za regionalnu stabilizaciju (DRS), koje se sada zove Odeljenje za bezbednosnu saradnju (OBS). U početku se ovo odeljenje bavilo podrškom za sprovođenje takozvanog bečkog sporazuma o poverenju i merama za građenje bezbednosti u BiH i sporazuma iz Firence o subregionalnoj kontroli oružja. Od tada se znatno popravilo sprovođenje oba sporazuma i 1. januara 2006. godine je obavljen pot-

puni prenos nadležnosti od nivoa entiteta na državni nivo, što je fundamentalno promenilo sektor odbrane u BiH sa punom primopredajom nadležnosti.

Pošto je bečki sporazum okončan, a sporazum iz Firence izmenjen, OBS je proširio svoje polje rada. Sada pomaže sprovođenje OEBS-ovih dokumenata o političko-vojnoj dimenziji. Među ovim dokumentima nakazi se i OEBS-ov kodeks ponašanja u političko-vojnim aspektima bezbednosti (Budimpešta 1994. godine), koji sadrži jasne odredbe o parlamentarnom nadzoru nad oružanim snagama.

Institucionalni okvir

Do 2003. godine, vlada BiH na državnom nivou vršila je malo kontrole nad bezbednosnim sektorom i nije bilo efikasnih vojnih i policijskih struktura na državnom nivou. Kao posledica prethodnog rata, oba entiteta u BiH² održala su visok nivo institucionalne nezavisnosti, zajedno sa svojim ministarstvima odbrane (odgovornim za oružane snage) i ministarstvima unutrašnjih poslova (odgovornim za policijske snage). Ustavom BiH uspostavljen je stalni odbor za vojna pitanja u okviru predsedništva BiH na državnom

nivou da bi koordinisao oružane snage pojedinačnih entiteta, ali ovaj odbor nema odlučujuću ulogu.

Parlamentarni nadzor oružanih bezbednosnih snaga (vojska, policija i obaveštajne službe) bio je do 2003. godine ograničen na parlamente entiteta. U odsustvu ministarstva odbrane i ministarstva unutrašnjih poslova na državnom nivou, nacionalistički elementi u BiH Parlamentarnoj Skupštini (BiH PA) mogli su da koriste formalističke argumente da bi sprečili uspostavljanje nadzornog odbora za bezbednosna pi-

¹ Ceo tekst GFAP, zajedno sa 11 aneksa, možete naći na početnoj stranici službe Visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini: www.ohr.int

² Odredbama GFAP, zajedno sa Ustavom BiH (Aneks 4 GFAP), uspostavljeni su pod-državni entiteti u okviru BiH: Federacija BiH (FBiH) i Republika Srpska (RS).

tanja, rezervišući tako više ovlašćenja za parlamentarne nadzorne odbore na nivou entiteta. Njihov argument je bio sledeći: ako se bezbednosni mehanizmi organizuju na nivou entiteta, onda takvi treba da budu i njihovi mehanizmi nadzora.

Međutim, 2003. godine je BiH doživela veliku promenu sa uspostavljanjem državnog demokratskog nadzora nad bezbednosnim strukturama. U maju te godine je Visoki predstavnik (ekvivalent kosovskog Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara u BiH) uspostavio komisiju za reformu odbrane (KRO), koja se složila sa formiranjem ministarstva odbrane BiH na državnom nivou. Pošto je KRO objavila jedan izveštaj septembra 2003. godine, Parlamentarna Skupština BiH je uspostavila zajednički odbor za odbrambenu i bezbednosnu politiku i praćenje rada odbrambenih i bezbednosnih struktura na nivou BiH. Zajednički odbor ima dvanaest članova (po šest iz svake od parlamentarnih Skupština BiH) i nadgleda rad BiH ministarstva odbrane i ministarstva bezbednosti, od kojih je ovo drugo nadležno za državnu graničnu službu i državnu agenciju za istragu i zaštitu. Zajednički odbor takođe nadgleda nacionalni ured Interpola i BiH Centar za akciju protiv mina. Sa ovako širokom oblašću odgovornosti, zajednički odbor pokriva skoro čitav bezbednosni sektor, osim BiH obaveštajne agencije (OSA), koja je pod nadzorom jednog drugog odbora BiH Parlamentarne Skupštine.

Nadzor nad sektorom odbrane sada je potpuno prenesen na parlamentarni zajednički odbor BiH na državnom nivou. Međutim, iako je uspostavljen zajednički Odbor, parlamentarni odbori na nivou entiteta i dalje imaju znatne kompetencije za nadgledanje sektora policije kako u FBiH tako i u RS.

Zakonodavni okvir za parlamentarni nadzor

Parlamentarna Skupština BiH i ministri odbrane obavezani su BiH zakonom o odbrani svojim poslovnikom da redovno referišu svojim zajedničkim odborima o tekućem procesu tranzicije, ili, na zahtev, o bilo kom drugom pitanju. Ovlašćenja odbora za nadzor u Narodnoj Skupštini RS (NSRS) definisana su detaljno u zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti odbrane i bezbednosti (Službeni Glasnik RS br. 25/2005). Nažalost, NSRS odbor retko koristi robusne instrumente i ovlašćenja koja mu daje zakon. To pokazuje da efikasnost nadzornih odbora zavisi od angažovanja parlamentaraca kao i od odredbi zakona.

Rad na projektu OEBS misije o parlamentarnom nadzoru

Prva veća inicijativa OEBS-a u oblasti demokratskog, parlamentarnog nadzora nad oružanim snagama bila je organizacija jednog seminara u januaru 1999. godine pod nazivom: "Demokratska kontrola bezbednosne politike i oružanih snaga". OEBS-ov

DRS (sada OBS, vidi gore) je 2000. godine pokrenuo dugoročan program podrške za parlamentarni nadzor nad oružanim snagama. U prvoj fazi je DRS prosto pokušavao da neguje uzajamno poverenje kod viših predstavnika u sektoru odbrane. Jedna od njegovih prvih inicijativa u ovoj oblasti bila je da se organizuju tri neformalna sastanka sa predsedavajućima skupštinskih odbora za odbranu i bezbednost na nivou entiteta.

DRS se aktivno angažovao sa drugim partnerskim organizacijama i drugim radnicima na izgradnji kapaciteta u nadzoru sektora bezbednosti. Znajući važnost tehničke i administrativne podrške, DRS je pozvao sekretare odbora da učestvuju u aktivnostima, i oni su dali značajan doprinos uspehu projekta. Takođe, da bi dopunio aktivnosti DRS-a, Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) pridružio se OEBS Misiji u vođenju pilot projekta da bi obezbedio domaće stručnjake skupštinskim odborima za odbranu i bezbednost. DCAF je od 2003. godine zapošljavao parlamentarne stručnjake da rade za četiri postojeća odbora za odbranu i bezbednost. Ovi savetnici daju potrebnu stručnost o pitanjima odbrane i bezbednosti i oni su umnogome uvećali sposobnost parlamentaraca da aktivno učestvuju u pregovorima o reformi odbrane.

Iskustva i problemi

Domaći i međunarodni predstavnici često su opisivali

dugoročno promovisanje parlamentarnog nadzora od strane OBS (i DRS pre njega) kao jedan od najuspešnijih aspekata reforme bezbednosnog sektora BiH, naročito reforme odbrane. Sa uvećanim nadzorom ne samo da se izvršne strukture pozivaju na odgovornost, nego on doprinosi i sprovođenju zakona i propisa koje donosi BiH Parlamentarna Skupština.

Što se tiče budućnosti, postoji zabrinutost oko važnosti održavanja odgovarajućih radnika i tehničke opreme koji su potrebni za efikasno učešće parlamentaraca u ovim odborima. Bez ovih resursa parlamentarci neće moći efikasno da vrše nadzor, posebno u situaciji česte netransparentnosti bezbednosnih i odbrambenih institucija BiH.

Možda najvažniju naučenu lekciju za proteklih sedam godina predstavlja velika vrednost ličnog interesovanja parlamentaraca i njihovog angažovanja na pitanjima. Bez ovih svojstava, parlamentarni nadzor ne može da bude delotvoran. Slično tome, takođe su važni odnosi koji predstavnici međunarodne zajednice neguju sa parlamentarcima. Stručni savet i svakodnevna podrška za odbore moraju se davati sa poštovanjem. Atmosfera saradnje i uzajamnog razumevanja može se stvoriti samo sa obostranim poštovanjem i duboko angažovanim udruživanjem nastojanja. Takva saradnja je neophodna za rad na delotvornom parlamentarnom nadzoru u zemljama jugoistočne Evrope.

Program za savetnike skupštinskih radnika u nadzornim odborima

Mark Remilar, rukovodilac Programa demokratske kontrole oružanih snaga (DKOS)

Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DKOS) koji je uspostavljen oktobra 2000. godine promovira dobru vladavinu i reformu bezbednosnog sektora u zemljama jugoistočne Evrope. Centar vrši istraživanje dobrih praksi, podstiče razvoj odgovarajućih normi na nacionalnom i međunarodnom nivou, daje preporuke o politici i obezbeđuje savet u zemlji i programe pomoći. DKOS radi sa vladama, parlamentima, građanskim društvima, međunarodnim organizacijama i nizom subjekata u sektoru bezbednosti kao što su policija, sudstvo, obaveštajne službe, službe za bezbednost granica i vojska.

Ubrzo nakon što je DKOS počeo sa radom, postalo je očigledno da u cilju obezbeđivanja sveobuhvatne podrške za parlamente okrenute rezultatima, ne smemo da se koncentrišemo samo na podršku za poslanike. U sredinama u tranziciji, poslanici se često menjaju, dok profesionalni radnici parlamenta ostaju i postaju najvažniji domaći resurs koji poslanici imaju na raspolaganju, od kojih neki možda

nemaju neko parlamentarno iskustvo. Međutim, utvrdili smo da parlamentarni sekretarijati često nemaju obuku, sredstva i pristup osetljivim dokumentima za rad na pitanjima bezbednosti i odbrane. U stvari, informacije o ovim pitanjima su zabranjene za sve izvan ministarstva odbrane i vladinih bezbednosnih saveta, tako da čak i poslanici mogu da imaju samo ograničen uticaj u ovim oblastima. DKOS je zaključio da u državama sa jednom strankom, parlamenti često, bez razmatranja, samo rutinski usvajaju zakone i propise koji se odnose na bezbednost i odbranu.

Prepoznavanje ovih problema dovelo je do razvijanja jednog od najuspešnijih i najdugovečnijih programa DKOS-a, odnosno programa za savetnike skupštinskih radnika (PSSR), kojim se finansiraju i obučavaju radnički savetnici u skupštinskim sekretarijatima. Savetnici rade kao stručnjaci u odboru – u os-novi kao dodatni radnici sekretarijata – za odbranu, javni red ili u odborima za nadzor obaveštajnih službi. Program nudi savetnike radnika za samo jedan odbor u parlamentu. PSSR smo pokrenuli sa parlamentima i savetnicima radnika krajem 2002. godine. Od tada se PSSR proširio u jedan program na nivou regiona u kome učestvuju 11 parlamenata i 12 savetnika radnika. Maja 2006.

godine učestvuju parlamenti Albanije, Bugarske, Bosne i Hercegovine, BJR Makedonije, Rumunije i Srbije i Crne Gore, i u nekim slučajevima rade sa parlamentima država, republikama i entitetima. Sa velikim zadovoljstvom možemo da primetimo da je kosovska Skupština izabrana da se pridruži programu do kraja juna 2006. godine prema sporazumu koji je postignut maja 2006. godine. Sporazumom se Skupština poziva da zaposli dva lokalna savetnika radnika koje finansira DKOS, da neposredno pomažu tako važan rad odbora za spremnost u vanrednim situacijama – odbora čije će odgovornosti nadziranja obuhvatiti strukturu unutrašnje bezbednosti na Kosovu. Svaki od ove dvojice savetnika radnika predstavljaće jednu od dve najveće etničke zajednice na Kosovu.

Pored obezbeđivanja finansiranja za savetnike za odbor, DKOS parlamentima koji učestvuju takođe obezbeđuje godišnji program obuke. Četiri puta smo održali posete drugim nacionalnim parlamentima radi obuke u trajanju od nedelju dana. U većini slučajeva, programi obuke su sastavljeni u bliskoj saradnji sa drugim nacionalnim parlamentima koji obezbeđuju razgovore i debate u cilju obuke u praksi a na teme koje su bitne za nadzor bezbednosnog sektora i odgovornost. Do danas

su savetnici posetili danski, rumunski, nemački, engleski i američki parlament, zajedno sa NATO Parlamentarnom Skupštinom i nizom drugih organizacija. U svim slučajevima je učesnicima pažljivo predstavljena uloga parlamenta u nadzoru bezbednosnog sektora, pored toga što su upoznati sa širokim spektrom međunarodnih ugovora, koji su najvažniji za njihov budući rad na usklađivanju nacionalnih zakona i propisa sa evro-atlantskim standardima i programima integracije.

Vlasništvo i efikasni nadzor su ključne reči za PSSR. Parlamenti koji učestvuju pozivaju se da preuzmu vlasništvo nad radnim mestima posle dve godine finansiranja DKOS-a, mada treća i konačna godina finansiranja može da dođe u obzir u slučajevima kada postoje izvanredna budžetska ograničenja. Međutim, iskustvo je pokazalo da je pre nego što dođe rok nekoliko uključenih parlamenata institucionalizovalo radna mesta radničkih savetnika i efektivno ih učinila stalnim delom relevantnog nadzornog odbora. Da bi se nastavilo zadovoljavanje očigledne potrebe za obučavanjem više savetnika radnika, i negovala regionalna mreža koja se među njima razvija, nastavljamo da obezbeđujemo godišnju obuku nacionalnim radničkim savetnicima čak i pošto DKOS prestane da ih finansira.

Regionalna konferencija parlamenata o kontroli sektora bezbednosti

25.-27. jun 2006. godine- Mitrovica

„U pravcu razvijanja delotvorne kontrole bezbednosnog sektora od strane Skupštine“

Regionalna konferencija parlamenata o razvijanju delotvorne kontrole sektora bezbednosti se održala u Mitrovici od 25. do 27. juna. Oko 40 poslanika iz regiona sa iskustvom u parlamentarnom nadzoru bezbednosnog sektora učestvovalo je na ovom događaju koji su zajedno organizovali DCAF, OEBS i Kosovska skupština. Jedan od rezultata ove konferencije bilo je obećanje da se region više posveti bližoj saradnji naročito u vezi kontrole nadziranja privatnih kompanija za obezbeđenje.

Najnoviji događaji u Skupštini

Franklin De Vrieze, OSCE Mission in Kosovo

Četiri evropska parlamenta podržava kosovsku Skupštinu

Konzorcijum četiri evropska parlamenta, koji finansira EAR, je 22. maja zvanično pokrenuo svoj program podrške Skupštini. Projekat će trajati dve godine. Konzorcijum – koga čine parlamenti Francuske, Nemačke, Belgije i Slovenije – će se prvenstveno baviti podrškom procesa izgradnje institucija, a u cilju jačanja skupštinskog sekretarijata putem obuke i izgradnje kapaciteta. Obezbediće tehničku pomoć pravnoj službi u obradi i pisanju zakona i propisa, kao i u standardizaciji i usklađivanju. Projekat će se takođe baviti funkcionisanjem skupštinskih odbora i predsedništva, te odnosom Skupštine prema građanskom društvu.

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Institut International
de Paris La Défense

Poslaničke grupe drže konferencije o politici

Tokom juna će sve glavne poslaničke grupe organizovati jednu konferenciju o politici a na temu koje same izaberu, i na njoj će se okupiti unutrašnji i spoljni stručnjaci da bi došli do političkih preporuka za svoje poslaničke grupe. Parlamentarna grupa AAK je 6. juna organizovala prvu konferenciju o poljoprivrednoj politici, na kojoj su glavna izlaganja bila izlaganja predstavnika domaćih i međunarodnih institucija i jednog broja poljoprivrednika i bankara. Poslanička grupa PDK je 12. juna organizovala konferenciju o privatizaciji i energetici. Poslanička grupa LDK je 13. juna organizovala poslovni ručak sa diskusijom o kosovskom omladinskom planu delovanja. Poslanička grupa ORA organizovala je jednodnevnu konferenciju o kosovskom omladinskom planu delovanja. Kasnije će tokom juna SLKM organizovati okrugli sto o institucionalnoj zaštiti interesa kosovskih Srba. Konferencije pripremaju studenti prištenskog univerziteta na praksi (odnosno mitrovačkog u slučaju SLKM), u okviru OEBS projekta sa poslaničkim grupama u kosovskoj Skupštini.

Reforma funkcionisanja Skupštine

1. juna, Skupština je odlučila da poboljša funkcionisanje time što je usvojila sveobuhvatni paket predloženih reformi od Predsednika Skupštine, gospodina Kolja Beriša.

Ove reforme imaju za cilj da pomažu Skupštini da efikasnije nadgleda rad vlade preko formalnih mehanizama parlamentarnog ispitivanja. Redovno vreme za pitanja i odgovore će biti uvedeno i interpelacija ministara će se predlagati i raspravljati se češće. Plan reforme predviđa kalendar utvrđenih sastanaka za preostalu 2006, omogućujući dve do tri plenarna zasedanja mesečno i redovne sastanke među šefovima parlamentarnih grupa i predsedavajućih odbora.

Po prvi put, Skupština Kosova će se uveliko uključiti u pripremi svog budžeta. Skupštinski odbor za budžet je počeo niz konsultacija sa šefovima parlamentarnih grupa i predsedavajućim odbora kako bi se utvrdili prioriteta za budžet Skupštine naredne godine, imajući u obzir budžetna ograničenja. Konačno, plan reforme Skupštine takođe predviđa efikasniju administraciju, poboljšanjem javnog pristupa službenim dokumentima, i formulisanjem plana za rukovođenje skupštinom i programa za posetioce u Skupštini.

Tokom plenarnog zasedanja Skupštine 1. juna, sve parlamentarne grupe su pozdravile reforme, izražavajući zahvalnost NVO-u nacionalnom demokratskom institutu (NDI) za pomoć u nacrtu predloga i OEBS-a za nadzor izveštavanja koji je istakao pitanja sa kojima se moraju suočavati.

Skupštinski poslanici se spremaju da postavljaju pitanja Vladi

Nacionalni demokratski institut (NDI) je 7. juna organizovao seminar za opozicione poslanike Skupštine o tome kako da pripreme pitanja i interpelacije za Vladu. Rame Manaj, viši savetnik predsednika Skupštine, je istakao mogućnost postavljanja pitanja za vladu o novousvojenom planu skupštinskih standarda. Na seminaru su Dejvid Pejn, bivši poslanik iz Kanade, i Petra Bles (OEBS), bivši poslanik iz Nemačke, govorili o svojim iskustvima u postavljanju pitanja za Vladu. Priказani su video snimci iz vremena za pitanja u engleskom i škotskom parlamentu. Ukupno je prisustvovalo 13 poslanika: 7 članova PDK, 2 člana iz ORA, i 2 za integraciju. Ove nedelje će NDI obezbediti sličan seminar za funkcionere iz ministarstava o tome kako odgovarati na pitanja i interpelacije.

Skupštinska rasprava o konačnom izveštaju KKB za 2005.

Skupština je 2. juna raspravljala o konačnom izveštaju o kosovskom konsolidovanom budžetu (KKB) za 2005. godinu. Ministar za ekonomiju i finansije, Haki Šatri, predstavio je najvažnije zaključke iz izveštaja, a zatim je govorio Naser Osmani, predsedavajući skupštinskog odbora za budžet i finansije. Jakup Krasnići (PDK) je kritikovao vladu što nije transparentna i prikriva manipulisanje budžetom i preterano trošenje, na primer na telefon, službena putovanja i kupovinu automobila. Aljuš Gaši (LDK) je izrazio podršku svoje poslaničke grupe za konačni izveštaj o KKB-u za 2005. godinu. Izveštaj je usvojen sa 52 glasa za i 21 glas protiv. Poslednjih nedelja je Skupština započela interne konsultacije o pripremama za budžet za 2007. godinu.

Skupština Kosova prisustvuje NATO Parlamentarnoj Skupštini

NATO Parlamentarna Skupština (PS) organizovala je prolećno zasedanje 26 – 30. maja u Parizu. Na predlog OEBS-a, predsednik NATO PS pozvao je delegaciju Skupštine Kosova da prisustvuje. Delegaciju su činili dr Aljuš Gaši (LDK), dr Hajredin Kući (PDK), Oliver Ivanović (SLKM) i jedan predstavnik OEBS-a. To je bilo prvi put da su poslanici kosovske Skupštine bili pozvani da prisustvuju jednoj redovnoj NATO PS sednici.

Uoči NATO samita u Rigi koji je zakazan za novembar 2006. godine, na sednici NATO PS raspravljalo se o mnogim političkim i bezbednosnim pitanjima, kao što su situacija u Belorusiji, Ukrajini, Iranu, Iraku, Avganistanu i Gruziji, kao i odnosi sa Rusijom. Generalni sekretar NATO-a, Jap De Huf-Šefer, i svi ambasadori u stalnom savetu NATO-a su se 30. maja pridružili Parlamentarnoj Skupštini da bi razgovarali o NATO planovima za budućnost, u pripremi za samit u Rigi.

Jedno od pitanja o kojima se raspravljalo u političkom odboru NATO PS-a bio je proces statusa za Kosovo. Ambasador Albert Rohan je dao jedno sveobuhvatno izlaganje i elaborirao na sledeće teme: rezultati pet

rundi pregovora u Beču, raspored za zaključak pregovora o statusu do kraja 2006. godine, Kosovo koje neće biti presedan, pristup Beograda i Prištine u pregovorima, i plan za primenu standarda na Kosovu.

Delegacija kosovske Skupštine je usvojila ideju da se jedan od sledećih Rouz Rot seminara NATO Parlamentarne Skupštine organizuje u Prištini. Zvaničnici NATO PS pozdravili su ovu ideju.

Izjava misije IPS-a

Inicijativa za podršku Skupštini (IPS) je mehanizam za saradnju organizacija koje su povezane demokratskim programima za podršku skupštine Kosova, pokušavajući da ojačaju Skupštinu Kosova i da je učine profesionalnijom. Rad IPS-a je usredsređen na demokratsku i političku kulturu zasnovanu na prihvatanju i poštovanju demokratskih procedura, transparentnosti i odgovornosti narodu, razvoju i sprovođenju zakonite politike, izvršnog nadzora, poštovanju višejezičnosti i učešću u regionalnim i parlamentarnim kontaktima.

Partneri IPS-a dele informacije i koordinišu programima u toku identifikacije potreba koje su u direktnoj vezi sa Skupštinom. Kao koordinator za IPS, OEBS misija na Kosovu povezuje sve partnere IPS-a i saziva redovne sastanke u saradnji sa predstavnicima skupštine. Bilten IPS-a pruža informacije širokoj domaćoj i međunarodnoj javnosti, o razvoju u Kosovskoj skupštini kao i o programima IPS-a.

Trenutni učesnici IPS-a:

Fridrih Ebert Stiftung (FES), Konrad Adenauer Stiftung (KAŠ), Projekat parlamentarne prakse na istoku i zapadu (PPPIZ), Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR) u saradnji sa Konzorcijumom parlamenata Francuske, Nemačke, Belgije, Slovenije i Međunarodnim institutom za odbranu sa sedištem u Parizu, Američka agencija za međunarodni razvoj (AAMR) u saradnji sa Nacionalnim demokratskim institutom, Program Ujedinjenih Nacija za razvoj (PUNR) u saradnji sa Međuparlamentarnom unijom (MPU), OEBS misija na Kosovu i Kosovska skupština.

Uredničko veće:

Sven Lindholm, Franklin De Vriz, Skender Durmiši, Bljerim Velja, Alfons Lence, Ram Manaj, Edmond Efendija, Krenar Ljoši, Ljabinot Hodža.

Sedište Misije OEBS, 10000 Priština
Tel. (+381-38) 500 162 Fax: (+381-38) 500 188
kontakt: franklin.devrieze@osce.org
<http://www.osce.org/kosovo>

Zapažanja koja su navedena u ovoj novini su autorova i ne oslikavaju poglede Skupštine, misije OEBS-a na Kosovu ili organizacije koje su partneri u IPS.

Slike u ovom broju:

OEBS : 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 27
Express: Fisnik Dobreci: 1, 19, Astrit Ibrahim: 1, 18, Kristof Kirion: 11